

Foto V. Dvoršek

Naravna plodnost nekaterih vrst zaščitene male divjadi in njen vpliv na višino prirastka

Prof. dr. R. Jovetić

Naravna plodnost živih organizmov je premo proporcionalna ogroženosti vrste. To je zgolj ena prirojenih, po dolgi poti evolucije izoblikovanih sposobnosti, ki varujejo vrsto pred izumrtjem. Vsa novorojena bitja se ne morejo obdržati pri življenju in ob pogojih vzpostavljenega biocenoznega ravnotežja, je letni prirastek enak odpadku. Manjše ali večje razlike, ki se pojavljajo v posameznih letih kot posledica posebnih ugodnih ali neugodnih življenjskih pogojev, so prehodnega značaja. Povečanje naseljenosti ene živalske vrste ne more iti v neskončnost. Omejene možnosti prehrane kakor tudi mnogoštevilni njeni naravni uničevalci dopuščajo, da le omejeno število osebkov od celotne biocenoze, dobi svoj življenjski prostor.

Podobna zakonitost velja tudi za našo zaščiteno divjad. Ta kaže, da more njena relativno velika plodnost hitro doseči številčno stanje do višine, ki ustreza danim pogojem v lovišču. To pomeni, da popolna prepoved odstrela, kot edini gojitveni ukrep, ne more občutno povečati števila divjadi v lovišču. Gastoto naseljenosti divjadi, ki jo želimo, moremo torej stvarno doseči, če poleg začasne prepovedi lova delamo na izmenjavi tudi ostalih faktorjev, od katerih je odvisen njen razvoj in obstanek.

Vsaki spremembi količine in kakovosti življenjskih faktorjev sledi neposredno tudi spre-

memba naselitvene gostote živih organizmov določenega biotopa. Zavaljo velike naravne plodnosti mnogih organizmov, porastek številčnega stanja vrste, ki ji te spremembe ustrezajo, hitro doseže novo kulminacijo, ki traja vse do tlej, dokler ti novoustvarjeni ugodni pogoji delujejo z enako intenzivnostjo.

Pri delu za gojitev divjadi moramo posebno dobro poznati zakonitosti naravne plodnosti vrste, ker je ta eden osnovnih faktorjev, ki omogoča gojitelju, da na ustreznih terenih v kratkem času poveča številčno stanje (stalež) divjadi, ki je predmet gojitve.

Za ponazoritev analiziram naravno plodnost poljske jerebice. Pri tem bo izhodišče nekaj predpostavk, ki se skladajo z biološkimi lastnostmi jerebice, pa spričo tega dobljeni rezultati in poleg njihovega, čisto teoretskega značaja, lahko služijo kot merilo pri ocenjevanju intenzitete lovskega gospodarjenja na določenem lovskem terenu. Postavim, da imamo na določenem lovskem terenu en par leto starih poljskih jerebic. Življenjsko dobo, oziroma sposobnost razmnoževanja, vzamem osem let, trajno razmerje spolov 1:1, in naravno plodnost po paru jerebic 14 jajc, oziroma mladičev. Končno predpostavim, da v teku vsega življenja jerebic, ni nobenih izgub. Na podlagi teh predpostavk pridemo do podatkov, ki jih kaže tabela.

Leto	Matični fond		Prirastek		Stanje konec leta		Vsega
	♂	♀	♂	♀	♂	♀	
I	1	1	7	7	8	8	16
II	8	8	56	56	64	64	128
III	64	64	448	448	512	512	1 024
IV	512	512	3 584	3 584	4 096	4 096	8 192
V	4 096	4 096	28 672	28 672	32 768	32 768	65 536
VI	32 768	32 768	229 376	229 376	262 144	262 144	524 288
VII	262 144	262 144	1 835 008	1 835 008	2 097 152	2 097 152	4 194 304
VIII	2 097 152	2 097 152	14 680 064	14 680 064	16 777 216	16 777 216	33 554 432

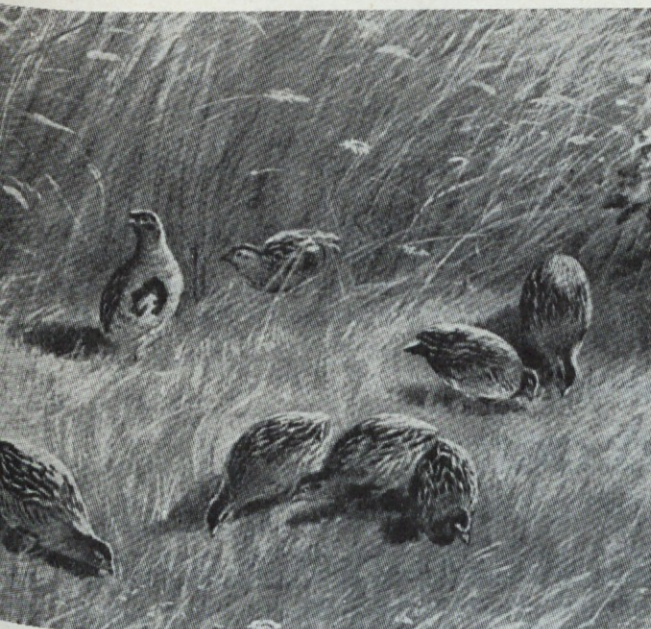
Naravna plodnost poljske jerebice

Kakor je znano, gotovih zgub ni mogoče preprečiti pri gojitvi perjadi v zaprtem oziroma ograjenem prostoru, tem manj pri gojitvi divjadi v prosti naravi. Vendar to ne pomeni, da na višino zgub (naravni odpadek) sploh ne moremo vplivati. Nasprotno je treba, da je temeljna naloga gojiteljev, izkoristek prirastka do najvišje možnosti, kar naj pomeni doseganje velikega odstrela ob majhnem matičnem fondu.

Kakor vidimo iz tabele, bi par jerebic mogel na koncu osmega leta dati 33 554 430 po-

tomcev. To je število, ki daleč presega kapaciteto vseh lovišč FLRJ, ki pridejo v poštev za gojitev poljskih jerebic. Na podlagi podobnih postavk moremo zračunati, da bi par zajcev, katerih plodnost je osem mladičev letno, dal na koncu osmega leta 781 250 potomcev. To je prav toliko kolikor znaša naš celotni povprečni letni odstrel. Par fazanov s plodnostjo 12 mladičev, bi pod ostalimi enakimi pogoji dal na koncu osmega leta 11 529 600 potomcev.

V tabeli sem analitsko nakazal pot takih računov. Do takih rezultatov pa lahko pridemo po mnogo krajši poti. V ta namen se moremo

poslužiti tudi formule za izračunanje prirastka male divjadi in ki se glasi:

$$K_n = K_1 \cdot \left(\frac{K_1}{2}\right)^{n-1} \dots I$$

Pri tem sem s K_n označil številčno stanje divjadi na koncu n -tega leta (starši in mladiči), s K_1 številčno stanje na koncu prvega leta razmnoževanja (starši in mladiči), in z »n« število let razmnoževanja. Vzemimo sledeči primer: V lovišču imamo en par jerebic in želimo zračunati njihovo številčno stanje na koncu šestega leta. Če uvrstimo v formulo I ustrezne podatke, dobimo:

$$K_6 = 16 \cdot \left(\frac{16}{2}\right)^{6-1} = 16 \times 8^5 = 16 \times 32768 = 524288$$

Kakor vidimo, pridemo lahko na mnogo enostavnejši način do tistega rezultata, ki smo ga dobili po analitski poti (vrsta 6 v tabeli). Vtem pa ni treba, da mora biti kot začetno številčno stanje matičnega fonda v lovišču, vedno le en par zaščitene divjadi. Za taka računanja to ni bistveno, ker analitska pot, nakazana v tabeli tudi v tem primeru ostane ista; treba je le, da kot matični fond vnesemo namesto enega para, dejansko število parov.

Če v takem primeru želimo na krajši način zračunati končno številčno stanje, uporabimo tole formulo:

$$K_n = \left[K_1 \cdot \left(\frac{K_1}{2}\right)^{n-1} \right] p \dots II$$

kjer »p« pomeni število parov na začetku razmnoževalne periode prvega leta.

Vzemimo tale primer: Številčno stanje (stalež) jerebic na začetku razmnoževalne periode prvega leta je 10 parov, pa nas zanima številčno stanje (stalež) na koncu tretjega leta. Če uvrstimo ustrezne podatke v formulo II, dobimo:

$$K_3 = \left[16 \cdot \left(\frac{16}{2}\right)^{3-1} \right] 10 = 16 \times 8^2 \times 10 = 10240$$

Ves račun lahko še bolj poenostavimo, če imamo pri roki tabelo, ki kaže že zračunane potence za $\frac{K_1}{2}$, katere velikost se more pri naši zaščiteni mali divjadi gibati od 1 do največ 10.

Kakor sem že poudaril, so taki računi zgolj teoretski, ker so gotove zgube neizbežne in ker vsakemu časovnemu intervalu ustreza drugo številčno stanje divjadi. Če so ti računi izvršeni ob začetku urejevalnih del lovišča, vendar le močno olajšujejo planiranje, ker se nam na ta način kaže ideal, ki ga želimo doseči. Razen količin, ki jih dobimo s takim računanjem, ugotavljamo tudi časovno periodo, ki je potrebna za plansko doseganje postavljene naloge.

Končno moramo tako računanje na krajši ali daljši način izvesti ne le za idealni prirastek ampak tudi za konkretni v vsakem danem lovišču. Vzemimo tale primer:

V določenem lovišču imamo 20 parov jerebic. Zanima nas številčno stanje (stalež) na koncu četrtega leta, pod pogojem da je letni prirastek dve jerebici po paru. Ustrezni podatki, uvrščeni v formulo II, dajo:

$$K_4 = \left[4 \cdot \left(\frac{4}{2}\right)^{4-1} \right] 20 = 4 \times 2^3 \times 20 = 4 \times 8 \times 20 = 640$$

Delo pri urejevanju lovišča in dviganju številčnega stanja (staleža) zaščitene divjadi do optimalne kapacitete lovišča, ne sme potekati stihijsko. Poleg evidence o porabi sredstev divjadi je nujno, da stalno gledamo na končni cilj, ki ga v določeni časovni periodi želimo doseči. Plansko delo ima vrsto nalog, posebno pa:

1. Ugotavljanje bonitete lovišča,
2. Ugotavljanje njegove optimalne kapacitete,
3. Ugotavljanje stvarnega povprečnega letnega prirastka,
4. Ugotavljanje časovnega intervala, v katerem je možno doseči številčno stanje (stalež) divjadi do optimalne kapacitete lovišča.
5. Ugotavljanje maksimalno mogočega letnega odstrela, ki je treba, da je enak produktu števila parov matičnega in stvarnega največjega mogočega prirastka v letu, v katerem smo dvignili matični fond do višine optimalne kapacitete lovišča.

Iz dosedanjih navedb vidimo, da je intenzivnost lovskega gospodarjenja treba meriti

po višini letnega prirastka po paru divjadi, ki jo gojimo, ker je od te odvisna višina matičnega fonda zlasti pa dolgotrajnost časovnega intervala, ki je potreben, da stvarni matični fond naraste v optimalnega. Pri tem ne smemo pozabljati, da tudi lovišče slabe bonitete lahko spomladi in poleti preredi sorazmerno veliko število divjadi. V tem pogledu je kritična jesen, zlasti pa zima. Da obdržimo v teh dveh obdobjih veliko število (stalež) divjadi z ozirom na možnost naravne prehrane, ta

kritična perioda zahteva mnogo truda in znatna sredstva. Če se zadovoljujemo z majhnim odstotkom prirastka, a želimo doseči velik odstrel, moramo brezpogojno obdržati velik osnovni, oziroma matični fond. Tako gospodarjenje ne le da ni ekonomično, temveč je mnogokrat tudi neizvedljivo. Preorientacija na majhen osnovni fond z velikim odstotkom izkoriščanja naravne plodnosti vrste, ne samo da je ekonomična, marveč je tudi sorazmerno lahko izvedljiva ter za perspektivni razvoj našega lovstva neizbežna.

ODPRIMO OČI!

Ludvik Marič

Ko hodi lovec (pa tudi ribič ali drug športnik) po naravi, ima mnogo priložnosti za občudovanje njene veličastnosti, pa tudi tisočeri malenkosti in podrobnosti v njej. Saj je lovstvo že daleč od tega, da bi bil njegov namen samo plen. Sedeč na visoki preži, vzpetini ali v drugem skritem opazovališču, vidimo marsikaj takega, za kar je prikrajšan mnogi, ki ne stopi z asfalta, ali pa samo divja po svetu, si mnogo ogleda, pa malo vidi, ker ne utegne ali pa je površen. Lepote žive in mrtve narave so ovekovečili mnogi umetniki, dandanes se jim pridružujejo fotoamaterji, ki v črnobeli ali barvni tehniki ohranijo marsikak edinstven prizor iz narave.

Verno ovekovečenje narave je ovekovečenje resnice, najsi prikazuje mili srnin pogled, srepo zrenje zveri, veličastno pojavno medveda, pobesnele naravne sile ali mogočnost v nebo kipeče gore.

Toda kje vidite danes novo kiparsko ali slikarsko delo, ki naj bi bila resnična podoba koščka žive ali mrtve narave?

Pri iskanju novih poti v izražanju umetnosti (kje vse ne iščemo novih poti?) so kiparji in slikarji stopili na pot, ki pa pomeni v mojih očeh zasmehovanje in zanikanje prave umetnosti. Res nimam nobene strokovne legitimacije, da si upam kaj takega trditi. Toda iskreno povem svoje mnenje, ki je mnenje tudi mnogih drugih, četudi mi bo kdo rekel: naj čevlje sodi le klopitar.

Toda kakšna umetnost je in kakšen talent je potreben za sliko z geometričnimi liki ali zgolj s črtami ali za popackano platno, za katero nikdo ne ugame, kaj naj bi predstavljalo niti, če je pridjan naslov dela. Pravzaprav napis še posebej potrjuje mnogokrat, da slika ali kip ni podoba tistega kar trdi avtor. In če že umski produkt takega »umetnika« izraža njegove notranje občutke ali svojstveno dožemanje nečesa,

je to potem dokaz neke nenormalnosti, na noben način pa ne nekaj zdravega.

Znanja in sposobnosti realnega podajanja tvorcem takih umetnin res ni treba. Potrebno pa je nekaj, kar je danes ključ do uspeha, da takega »umetnika« nekdo, neka avtoriteta (kritik) prizna, da mu zapojejo slavospev na potrpežljivem časopisnem papirju in da se najde nekdo, ki ne vidi s svojimi očmi, čeprav so zdrave, ampak verjame tujim besedam in modi ter kupi sliko celo za neverjetno visoko vsoto (ki je verjetno ni težko zaslužil) in pri tem plača v glavnem za svojo zbirko samo podpis takega »umetnika«.

Redek je danes umetnik, ki si drzne upodabljati naravo in življenje (torej vse kar je okoli nas) takšno kot je, v vsej njeni lepoti, milini, trdoti in grobosti, toda tako kot je, da jo vsak gledalec s pametjo in s srcem lahko dožame, ker je veren odsev nečesa resničnega. Saj si tak umetnik kot »zastarel« (nemoderen oziroma nemoden) sam skoplje grob svoji umetniški karieri in ga tudi kakšna usmiljeno-dobrohotna kritika bolj potaplja kot dviga na površje.

Publika pod vtisom vsakodnevnih časopisnih ocen in reprodukcij »modernih« točneje rečeno »modnih« umetnin več ni sposobna za lastno kritiko in soglaša ali vsaj molči.

Velik kos marmorja s kakimi luknjami ali človeškim udom nepodobnimi izrastki naj predstavlja človeško telo? Ali je za to potreben umetniški čut, talent? Utemeljeno se mnogi sprašujejo, če pri tem še sodeluje razum. Vendar o tem ne razpravljajo, da ne bi izpadli nazadnjaški.

Brez dvoma bo moje nazore marsikdo ocenil kot nestrokovne, nazadnjaške ali vsaj zastarele. Vem pa tudi, da mi bodo mnogi pritrdili in se strinjali z menoj v tem, da lepote in tegobe, ki jih vidi človek okoli sebe, ne zmore upodobiti vsak moderen praskač, mazač ali klesáč, vdihniti v kamen ali na platno in da so česa takega

sposobni samo pravi umetniki, katerih dela skozi veke ne utonejo v pozabo.

Čudno, da ni ljudi, ki bi si drznili začeti borbo zoper to modno lažiumetnost. Naj se ožigosajo razstave takih abstraktnih umskih produktov in se neha z nadaljnjim kvarjenjem okusa ljudi do resnične lepote. Zlasti mladina navadno nekritično sledi vsem novotarijam in tako nekako nezavestno krene s poti kritičnosti s ciljem, da ostane pristaš mode.

Mogoče bi lovci, ribiči, planinci, ki imajo še oči za lepoto žive in mrtve narave, dvignili svoj glas, da se načne vprašanje potvornosti umetnosti in onemogoči pobornike takih protinaravnih umetniških smeri, ki zanikajo resničnost.

Vrniti se k naravi več ne moremo, vračamo se pa k njej lahko, da ohranimo z njeno pomočjo tudi zdrav razum in jasne pojme do resnice in resnične lepote.

Lovske šibre

Jože Samec

Le redki lovci vedo, kako izdelujejo naš nepogrešljivi lovski artikel — lovske šibre, zato ne bo odveč, če tudi o tem zvedo kaj več. V tem članku nameravam seznaniti lovce o načinu izdelave in o nekaterih posebnih vrstah šiber, ki pa jih žal pri nas ne izdelujejo.

Lovske šibre se v glavnem izdelujejo na tri načine in sicer:

- a) litje skozi rešeto,
- b) ulivanje v kokile,
- c) stiskanje žice, rezanje in valjanje v šibre.

V tovarni šiber Rudnikov svinca in topilnice Mežica, ki je naš edini proizvajalec šiber, uporabljajo samo prva dva načina, zato o njih malo obširneje.

Litje šiber skozi rešeto:

Raztaljeni svinec pri ca. 350° C se vlija v kovinsko rešeto, na čigar dnu leži sloj svinčenih posnemkov (oksidov). Svinčeni posnemki se pobirajo z raztaljenega svinca pri rafiniranju (čiščenju), kjer plavajo po vrhu in jih tudi imenujejo smetana.

Raztaljeni svinec pronica skozi posnemke na rešeto, ki ima luknjice zelenega premera in svinčeni dež pada v globino. Za litje šiber skozi rešeto je namreč potreben stolp ali jašek, višine ca. 50 m, da se kapljice raztaljenega svinca pri padanju v globino pravilno izoblikujejo in strde. Na dnu stolpa ali jaška je postavljena večja posoda s ca. 1 m globoke vode. V to vodo padajo šibre, da se pri padcu ne deformirajo.

Ta način litja šiber se lahko uporablja samo za šibre, ki niso debelejše od 6 mm.

Še mokre gredo iz ulivalnice najprej v sušilnico, kjer jih na posebnih pečeh osuše.

Iz sušilnice pridejo šibre na sita, kjer se izločajo najprej predrobne šibre, nato pa šibre prave dimenzije. Na sitih ostanejo tedaj še šibre, ki so za zeleno dimenzijo predebele, zato jih lahko delno porabijo pri šibrah naslednje, debelejše številke.

Sledi faza — glaziranja. Presejane šibre usujejo v lesen sod in dodajo malo grafitnega

prahu. Sod se vrtil in z medsebojnim trenjem se na šibrah sprime tanek grafitni plašč, ki jim daje lep sijaj in zaščito pred oksidacijo.

Zadnja faza pri proizvodnji šiber je — prebiranje, oziroma sortiranje. Šibre se iz večje posode enakomerno usipajo na gladko poševno desko. Lepo oblikovane in okrogle šibre brez napak dobe pri minimalnem naklonu potrebno hitrost in na koncu deske padajo dalj kot pa deformirane in nepravilno oblikovane šibre. Ob koncu deske je torej zbiralnik, razdeljen na dva dela. V bližnjega padajo nepravilno oblikovane v oddaljenejšega pa pravilno oblikovane šibre.

Šibre so sedaj gotove in jih je treba samo še pripraviti za transport do potrošnikov.

Ulivanje v kokile:

Na ta način izdelujejo šibre, debelejše od 6 mm.

Raztaljeni svinec ulivajo (trenutno še ročno, vendar tudi tukaj pripravljajo mehanizacijo za proizvodnjo) v kokile, sestavljene iz dveh tesno se prilagajočih polovic, ki imajo v sredi prostor za šibre določene dimenzije. Prostor za šibre se na zgornjem koncu končuje v odprtino, skozi katero se uliva raztaljeni svinec. Svinec se sproti strjuje in oblikuje v šibre. S primernim orodjem, ki je podobno dletu, odreže ulivalec repke pri odprtinah, odpre kokile in v podstavljeno posodo izpadejo gotove šibre.

Tako ulite šibre denejo še za nekaj minut na vibracijska sita, da se pri trenju odstranijo ostanki robov, ki so nastali pri ulivanju.

Sledi enak postopek kot za druge šibre.

Stiskanje žice, rezanje in valjanje šiber:

Ta način se lahko uporablja za izdelavo vseh vrst šiber, vendar se ta način pri nas ne uporablja.

S pomočjo hidravlične stiskalnice vlečejo iz pripravljene svinčene legure žico zelene debeline. To žico potem poseben stroj seka na popolnoma enake valjčke, ki jih drug stroj valja in oblikuje v kroglice.

Toliko o načinu proizvodnje šiber. Pogledajmo še malo kakovost šiber.

Šibre ulivajo iz posebne legure in sicer legure svinca (Pb) z dodatkom do 3 % antimona (Sb) in do 2 % arzena (As). Šibre iz čistega svinca je sicer najlažje ulivati, ker se lepo oblikujejo v pravilne kroglice, so pa za lov neustrezne, ker so premehke. Trdoto šiber urejamo z dodajanjem antimona (Sb), kar proizvodnjo šiber precej podraži, ker je antimon približno štirikrat dražji od svinca.

Pri ulivanju šiber brez dodatka arzena (As) se oblikujejo kapljice z repkom in nepravilne kroglice. Z dodatkom arzena se kaplice pravilno zaobljijo, ker se odstrani nastajajoči oksidni sloj, nastaja pa spojina svinčevega arzenata, ki obdaja kroglico kot raztopljena kožica do konca kristalizacije svinca. Odstotek dodatka arzena se spreminja z ozirom na debelino šiber in mora biti legura pripravljena za vsako vrsto šiber posebej.

Pri nas trenutno še izdelujejo šibre treh kvalitet in sicer: mehke, trde in specialno trde šibre. V podjetju obljubljajo, da bodo v kratkem popolnoma prenehali s proizvodnjo mehkih šiber in bodo za naprej izdelovali samo še trde in po posebnem naročilu tudi specialno trde šibre. Trde šibre se ne bodo dosti razlikovale v ceni od dosedanje cene mehkih šiber.

S prenehanjem proizvodnje mehkih šiber se bomo delno že približali normam v ostalem svetu, kjer izdelujejo samo trde šibre.

Poleg trdote šiber se na svetovnem tržišču zahteva, da šibre zadoste še temle pogojem:

a) morajo biti idealno okrogle, b) imeti enako dimenzijo in c) enako težo.

Pri dimenziji so dovoljena odstopanja:

pri šibrah s premerom do 3,5 mm $\pm$ 2 %

pri šibrah s premerom nad 3,5 mm $\pm$ 3 %

Zaradi zastarelih naprav in zaradi nezahtevni kupcev se pri nas še vedno prodajajo šibre, ki močno odstopajo od zahtev svetovnega tržišča. Tako pri nas še vedno prodajajo skupaj šibre dveh števil n. pr. št. 6 (4 mm) in št. 5 (4,25 mm) ali št. 8 (3,50 mm) in št. 7 (3,80 mm). Če se odločimo in bomo hoteli imeti šibre samo ene čiste številke, se bo treba sprijazniti s ca. 40 din višjo ceno pri kilogramu, ker se za toliko zvišajo proizvodni stroški.

Oglejmo si še običajne napake pri obliki šiber. Najpogostejša napaka je vsekakor nepravilna oblika, ki nastane pri ulivanju. Najpogostejša napaka pri trdih šibrah je oblika leče. (Trše so namreč šibre, teže se izoblikuje pravilna kroglica). To napako je težko izločiti, ker se lečaste šibre ne izločijo že pri sejanju, ampak šele pri sortiranju, kjer pa ne moremo popolnoma ločiti dobrih od slabih.

Redkeje najdemo med šibrami jajčaste šibre, ker se šibre s tako napako pretežno izločijo že pri sejanju.

Bolj pogoste so šibre, ki imajo vdolbine, ker se težko izločijo pri sortiranju, a pri sejanju izločitev sploh ni možna.

Primerjajmo še proizvodnjo šiber pri nas in zahteve na svetovnem tržišču:

Številka šiber		20	19	18	17	16	15	14
domača proiz. mm		1,03	1,20	1,30	1,50	1,75	1,95	2,20
svetovno tržišče mm		1,00	—	1,25	1,50	1,75	2,00	—
13	12	11	10	9	8	7	6	5
2,25	2,50	2,80	3,00	3,25	3,50	3,80	4,00	4,25
2,25	2,50	2,75	3,00	3,25	3,50	3,75	4,00	4,25
2	1	Ø	Ø Ø	P	PP			
4,85	5,05	5,25	5,45	5,60	5,75			
—	5,00	5,25	5,50	—	5,75			

Iz tabele je razvidno, da pri nas še vedno izdelujemo šibre, ki drugod po svetu niso več v rabi. Če hočemo torej iti tudi na tem polju v korak z naprednejšimi državami, bomo morali zastareli način in zastarele dimenzije šiber opustiti.

Specialne vrste šiber:

Ugotovljeno je, da se ptice, ki pobirajo že izstreljene šibre, zastrupljajo s svincom. Zaradi zaščite teh ptic izdelujejo v nekaterih državah šibre iz zlitine svinca (Pb) in 2 % magnezija (Mg). Te šibre namreč v dotiku z vodo že po 24. urah razpadejo (interkristalna korozija).

Drug način zaščite ptic pred zastrupljanjem s svincom je nikljanje svinčenih šiber. (Tega načina se precej poslužujejo v sosednji Italiji). Poskusna izdelava ponikljanih šiber je bila opravljena tudi že pri nas, vendar podraži nikljanje šibre za ca. 130 din pri kilogramu.

Ali se bomo ogreli za tako varstvo ptic?

Iz radovednosti in pa ker sem imel priložnost, sem za primerjavo zbral tudi podatke za šibre tuje proizvodnje. Podatki za šibre v nemških nabojih proizvodnje: DEUSCHE JAGDPATRONENFABRIK G. m. b. H. ROTTWEIL so naslednji:

Legura: svinec (Pb) 95,31 %
antimon (Sb) 2,69 %
arzen (As) 2,00 %

Dimenzija šiber št. 8 (3,50 mm)

3,35 do 3,60 mm (— 4,3 do + 2,8 %)

Teža šiber od 0,21 do 0,27 g.

Precej šiber je bilo lečastih.

Podatki za šibre v avstrijskih nabojih proizvodnje: HIRTENBERG so naslednji:

Legura: svinec 95,25 %
antimon 2,75 %
arzen 2,00 %

Dimenzija šiber št. 6 (4 mm) 3,72—4,05 mm področju zapažamo v zadnjem času precejšen napredek. Sedaj so že v prodaji šibre tudi v vrečkah po 10 in 5 kg. Za enkrat so te vrečke še iz grobega platna, v kratkem bomo pa imeli na tržišču šibre tudi v polietilenskih vrečkah.

Teža šiber od 0,33 do 0,39 g.

Precej šiber je bilo lečastih.

V primerjavi s šibrami domače proizvodnje prednjačijo šibre obeh inozemskih tvrdk v trdoti in enakomernosti (enake dimenzije), čeprav so tudi tukaj odstopanja od zahtev svetovnega tržišča. Domače šibre prednjačijo le v pravilnosti oblik in imajo mnogo manjši odstotek šiber z oblikovnimi napakami.

Še nekaj besed o embaliranju. Ni dolgo tega, ko smo na tržišče dobivali šibre samo v majhnih lesenih sodčkih po 50 kg. Tudi na tem

LITERATURA:

G. Tamann, L. Dreyer: Form und Struktur des Bleischrotts.

E. Brunhuber: Legierungshandbuch der Nichteisenmetalle.

R. Dowdell, R. G. Green: Lead — magnesium alloys for the prevention of lead poisoning in waterfowls.

Še nekaj o gamsih

Po dolgem času sem v Lovcu štev. 10-1962 le zasledil nekaj vrstic o gamsu, izpod peresa F. Kende — LD Čezsoča. Medtem ko je bilo zadnja leta v Lovcu več strokovnih člankov o srnjadi, se o gamsu, ki krasi precejšnje predele naših visokogorskih lovišč — vse premalo razpravlja. To bi kazalo, kakor da pri upravljanju gamsjih lovišč ni več nobenih problemov — če se napoved staleža stoodstotno ujema z dejanskim, kvaliteta na višku, odstrel izvršen v glavnem po gojitvenih načelih. Ali je po vsem tem še potrebno, da tratimo prostor v Lovcu? Dejansko temu žal le ni tako.

Če mi bo uspelo s svojimi izvajanjem glede na upravljanje gamsjih lovišč vseeno dvigniti nekaj prahu, bom morebiti zdramil tiste, ki z odprtimi očmi spremljajo današnja lovška dogajanja in skušajo uveljaviti zdrava lovška načela ter si upajo povedati kaj pri upravljanju gamsjih lovišč ni prav. Tak iniciator pa ostane mnogokrat osamljen, ker večina članstva, največ iz nevednosti, ostaja indiferentna. Ker pa se prav na napakah učimo, je treba te tudi pokazati.

Za take in podobne razloge naj bo v Lovcu vedno prostorček, ne glede na čas, kajti zdravo zamisel je treba obravnavati dokler je še sveža.

Prav zavoljo tega se po dolgem času zopet oglašam, ker mi je povod dal članek v Lovskem oprtniku pod naslovom: »Odstrel gamsov v našem lovišču«. Nimam namena ponavljati mojih nazorov glede pravilnega odstrela za boljšo kvaliteto, ker sem to že povedal v štev. 3-1957 našega glasila, temveč hočem temu naziranju dodati samo še nekaj pripomb. Da je ta članek negativno odjeknil tudi v Kranjski gori, mi je znano. Ne vem pa, ali so tam še danes istega mnenja. Vem le to, da je pri LD Pogorevc, kjer sem bil poprej član, padlo seme na nezorana tla. Vse to pa zavoljo tega, ker se je že vse preveč

ukoreninila strast po dosegi povprečne trofeje. To je verjetno tudi drugod. Zaradi te ugotovitve se v podrobnosti ne bom več spuščal. Pripomnil in poudaril bi le tole: Kdor mojih nazorov zaradi pomanjkanja prakse — kar velja zlasti za naraščaj — ni mogel razumeti, se ne čudim. Čudim se le tistim starejšim lovcem, ki vidijo svoj končni cilj že v povprečni lovski trofeji, — z izjemo lovskih gostov, ker jim družina kaj bolj-

šega nuditi ne more. Vprašajmo se, kaj je pravilneje, ali da začnemo z odstrelom od spodaj, kar bi v gotovem času dalo razen gojitvenega odstrela tudi odstrel od zgoraj, ali da se držimo zlate sredine, kar je pa pri odstrelu gamsov najbolj zgrešeno. S tem pa ne mislim v nekaj letih podreti tisto, kar sem s trudom ustvaril, temveč le z nekim odstotkom odstrela pokazati nekaj vrhunskih trofejev. Po drugi strani pa znižati tisti odstotek odstrela, ki tov. Černetu iz Kranjske gore ni šel v račun in kar je povedal v št. 12-1958 Lovca. Prav iz tega članka sem posnel, da se tudi tam oprijemljejo te zlate sredine. Zaradi tega tudi od tam pogrešam primerek vrhunske trofeje, ki bi prav verjetno okrasila naše glasilo. Smelo lahko trdim, če bi se LD Pogorevc v svojem lovišču pred petimi leti oprijela »odstrela od spodaj«, bi lahko danes glede na kvaliteto postavila v senco vsa ostala gamsja lovišča. Da pa bo kdo po petih letih ponovno priklical v življenje moj članek in leta 1957, v katerem sem širše obravnaval prav ta problem, se pač nisem nadejal. Še manj pa sem verjel, da vrženo seme lahko vzklji tudi po petih letih. Da pa bo imel tov. Kenda iz LD Čezsoča pri oranju ledine opravlja še z drugimi problemi, si bom dovolil k njegovemu članku nekaj pripomb. Statistični podatki zadnjih 6 let, ki jih pisec navaja, so me prepričali, da tudi pri njih vladajo pri odstrelu gamsov ista naziranja kakor drugod — z izjemo tistega, ki si skuša pogleda na odstrel spraviti na pravi tir. Nerazumljiva v podani statistiki mi je namreč primerjava ugotovljenega staleža z dejanskim odstrelom. V čem je krivda, da dejanski odstrel absolutno ne ustreza staležu, si lahko delno tolmačimo s tem, da si družina prizadeva — in to na podlagi okoliščin zaščite koz, dvigniti stalež na zadovoljivo višino. Če pa temu ni tako, potem je možno, da je ugotovljeni stalež bolj ali manj le za »proformo«, namesto osnova za vso nadaljnjo perspektivo. Delno pisec članka to sam potrjuje, ko pravi: »Del krivde leži prav gotovo v napačni oceni začetnega ali končnega staleža«. Toda za 91 gamsov se stalež prav gotovo ni dvignil. Že dejstvo samo, da je bilo pri staležu 130 gamsov v dobi 6 let uplenjenih samo 48 živali, vrhutega pa je stalež v tej dobi narastel, z ozirom na odstrel in zgubo — samo za 3 živali, ni verjetno.

Zato sem v naslednji tabeli pokazal, kako bi se moral stalež z ozirom na odstrel in zgubo vsaj približno gibati oziroma dvigati.

Predhodno še nekaj o naravnih zgubah pri gamsih. Kdor vsaj malo pozna to divjad ve, da je odporna in neizbirčna pri hrani ter si jo zna poiskati tudi v najhujši zimi, tudi ve, da so naravne zgube — če ni kake kužne bolezni — v primeri s srnjadjo, malenkostne. Večji odstotek teh zgub gre vsekakor na račun zastrelitve. V nobenem primeru pa te ne dosega 25 %, če-

prav sem ta odstotek navedel v svojem članku iz leta 1957, z namenom, da bi s tem vsaj malo zavrl željo po čim večjem odstrelu, zlasti za tiste, ki po navadi v lovišču vidijo vse dvojno. V nadaljnjem se bom oslanjal na 20 % zgubo, kar je razvidno iz tabele. Pripominjam, da sem zaradi lažjega pregleda od 6 letnega skupnega odstrela, ki ga navaja F. Kenda v svojem članku, to je skupno 48 odstrela in 47 zgube, vzel povprečje, kar na celi stvari nič ne spremeni, čeprav je bil mogoče po letih odstrel drugačen in lahko tudi zguba. Tabela I. kaže, kako bi se moral v lovišču lovske družine Čezsoča v 6 letih spričo izvršenega odstrela in zgube stalež dvigati, medtem ko tabela II. ponazarja odstrel kakršen bi lahko bil brez škode za lovišče, pri katerem bi se stalež še vedno nekoliko dvigal. Pri računu staleža in prirastka sem vzel spolno razmerje 1:1, kljub temu, da je navadno spolno razmerje v korist koz. Pri prirastku tudi nisem upošteval, da precejšnje število koz vodi po dva mladiča, kar bi stalež še precej povečalo. Vse to sem storil, da ne bi preveč razočaral tistih, ki že prikazanega ne bodo mogli razumeti.

Tabela I.

Leto	Stalež	Prirastek		Odstrel		
		kozli	koze	kozli	koze	zguba
1955	130	13	13	6	2	7
1956	141	15	15	6	2	8
1957	155	18	18	6	2	8
1958	175	22	22	6	2	8
1959	203	27	27	6	2	8
1960	241	34	34	6	2	9
1961	293	258		36	12	47

Tabela II.

Leto	Stalež	Prirastek		15 % odstrel	zguba
		kozli	koze		
1955	130	13	13	19	5
1956	132	14	14	19	5
1957	136	16	16	20	6
1958	142	19	19	21	7
1959	152	24	24	22	9
1960	169	33	32	25	13
1961	196	237		126	45

Če zgornji prikaz ni stvaren, kako bi bilo potem mogoče v lovišču LD Pogorevc pri staležu 100 gamsov, upleniti letno po 18 kosov. Pri vsem tem ne smemo pozabiti, da je odstrel glavni vir dohodkov za družino ter je tudi zato treba ustreznosti odstrela izvršiti. V tem primeru se je LD Čezsoča sama prikrasila za letni dohodek najmanj 30 000 din, torej v šestih letih za 180 000 din, klub temu, da odstrel gamsov prinaša precej manjše dohodke, kakor srnjadi. Prav ta ugotovitev potrjuje, da so pri marsikateri lovski družini gospodarske koristi postranska stvar in bo v celoti držalo, kar pisec ugotavlja, da bo namreč treba lov za kapitalnimi trofeji vzgojno ali pa administrativno

odpraviti. Omenjeni članek tudi ugotavlja, da naravni življenjski pogoji ne prenesejo vsega prirastka. S tem je povedano, da se mora odvišna gamsarija odstreljevati, kar brez dvoma tudi je. In kdo je temu kriv? Ne strnjen gozd, kakor ugotavlja tov. Kenda, temveč družina sama. Ako je uverjena, da ima v resnici v svojem lovišču 130 gamsov in na drugi strani, da za več gamsov ni življenjskega prostora, zakaj se potem še ukvarja z mislijo povečati stalež. Ali mogoče v korist sosedom ali v lastno škodo, ker bi prevelik stalež lahko povzročil razne kužne bolezni. Regulator za to naj bo po številu in spolu pravilen odstrel. Pripomniti pa moram: Če se bo LD Čezsoča poslužila pravičnega odstrela po tabeli II. in bo na tej podlagi v nekaj letih lovišče prazno, se ne bom čutil krivega, ker sem se oslanjal na ugotovljeni stalež 130 gamsov.

Ker pa je ravno stalež osnova za vse nadaljnje poseganje v lovišče, je ugotavljanje staleža za zeleno mizo zgolj varanje samega sebe. Pisec omenja, da nekatere dele njihovega lovišča preveč zapira strnjen gozd, kar bolj ali manj

otežkoča ugotavljanje staleža. Zato je prav dobro merilo za odstrel ugotovitev letnega prirastka in to v času izven lovne sezone. Ob koncu samo še nekaj pripomb z ozirom na mnenje tov. Kende, da je treba lov za kapitalnimi kozlovimi trofejami vzgojno ali pa administrativno odpraviti.

Pozdravljam to zdravo njegovo zamisel in mu svetujem, da naj se v ta namen posluži prve variante, da začne z odstrelom od spodaj, drugo naj pa opusti.

Iz lastnihkušenj lahko rečem, da tam kjer vzgojni ukrepi ne dosežejo namena, tam tudi administrativni zgreše svoj cilj. Mnogo boljši od obojega je samovzgoja, ki je trajne narave, medtem ko je vsiljena zamisel samo začasna.

Upam, da sem z iznešenim dal vsaj nekaj napotkov onim, ki šele začenjajo orati ledino. Dobra volja in vztrajnost lahko popravita vse ono, kar ni v skladu z gojitvenimi načeli, da dosežemo tisto, za čemer stremimo. Vrhunska trofeja pa naj bo plačilo za trud in prizadevanje.

Robert Lampreht
Mežica

Na Ljubljanskem barju,
v megli

Foto A.
Koprivnikar

Foto M. M.

STALEŽ ZAJCEV

Zajec, dolgouhec (*Lepus europaeus*) je najbolj razširjena in najbolj znana divjad malega lova. Zato ima tudi izmed vse divjadi največ preganjavcev in je v napotje zlasti kmetijcem in sadjarjem.

Mnogo lovcev še danes trdi, da sta dve vrsti zajcev in jih ločijo v gozdne in poljske zajce. Hegendorf to odločno zavrača. Res je, da je velika razlika med temi po teži in barvi, vendar to ne pomeni dvoje vrst zajcev.

Trditev, da zajec spi z odprtimi očmi, ne drži. Lovski strokovnjaki Diezl, Schäff, Böhmerle, Mocker, Hegendorf in drugi so ugotovili, da zajec spi z zaprtimi očmi. Zajec ima namreč zelo rahlo spanje in ga vsak najmanjši šum že prebudi. V takem primeru ne skoči iz loža takoj, temveč se stisne k tloraju in z odprtimi očmi opazuje okolico in lož zapusti šele, ko mu preti resna nevarnost.

Zajec živi v mnogoženstvu in se hitro množi. Trditev mnogih lovcev, da mora biti spolno razmerje 1:1 je zgrešeno. Lovski strokovnjak »Silvo-Torouca« trdi, da more biti 4—5 samic na enega samca. Navaja, da zajec živi v mnogoženstvu in da je spolno razmerje 1:4 v korist zajke. Torouca med drugim tudi navaja, da so veliki obori kneza Trauttmannsdorfa polovili vse zajce, jih ponovno spustili v lovišče v razmerju 1:5 in pri tem imeli odlične uspehe. Ta trditev je verjetna tem bolj, ker v času paritve lahko vidimo, da eni zajki sledi tudi več zajcev, ki jo tako utrudijo in celo ranijo, da potem trpi plod, ali celo pogine. Vse zajke se ne pare hkrati in so zato pri manjšem številu zajcev lahko vse oplojene.

Če pri parjenju ugotovimo, da zajko goni en sam zajec, lahko sklepamo, da je v lovišču več zajk kot zajcev.

Ker starejše zajke zečijo letno 3—5 krat (odvisno je od vremena), bi moral biti letni prirastek precej velik kljub temu, da ima dolgouhec veliko zalezovavcev, ki ga uničujejo.

Kakšen naj bo tedaj stalež zajcev v posameznih loviščih, nam morajo narekovati lovišče in življenjski pogoji. Lovski strokovnjak Schulze omenja, da mora po končanem lovu pri dobrih pogojih ostati v lovišču vsaj $\frac{1}{6}$ predlovnega staleža. V primeru, da hočemo stalež povečati, puščamo $\frac{1}{5}$ do $\frac{1}{3}$ staleža. Stalež uravnavamo vedno z odstrelom. Če imamo vsaj 80 %-no urejeno lovišče, ne bo težko doseči pravo število zajcev. Menim, da množično spuščanje zajcev v lovišče ni smiselno, pač pa 10 ali 20 zajcev-samcev za eno lovišče mnogo pomeni za osvežitev krvi.

Kadar spustimo zajce v lovišče zaradi osvežitve krvi, je važno, da na tistem področju nekaj let ne lovimo, da pride osvežitev do izraza. Posebno važno je tudi, da pred spustitvijo očistimo teren, reduciramo lisice in čim bolj odstranimo potepuške pse in mačke.

Z obstoječim staležem pa moramo potem tudi pravilno gospodariti. Za ugotovljeni spomladanski stalež moramo določiti verjetni letni prirastek, ki je zaradi naravnih pojavov lahko močno različen. S predvidenim prirastkom planiramo odstrel, ki se zaradi naravnih zgub lahko od leta do leta spreminja. To razliko pa moramo vedno stvarno prikazati, ker sicer se statistični podatki ne ujemajo.

Lovska zveza	Površina ha	Odstrel 1959/60	Stalež	Število na 100 ha	% odstrela od izkazanega staleža	Pravilen odstrel na izkazani stalež
Celje	216 793	4 429	5 000	23	88,5	4 000
Gorica	216 819	4 880	9 338	43	52,4	7 470
Kočevje	67 989	25	2 785	41	46,6	2 208
Koper	67 675	4 212	6 787	98	62	5 429
Postojna	103 602	1 286	2 969	28,5	42,8	2 375
Kranj	118 350	1 163	4 042	34,5	29	3 233
Ljubljana	243 135	3 199	7 305	30	43,8	5 844
Maribor	206 280	6 267	7 237	35	87	5 789
Novo mesto	154 590	2 800	10 962	70,7	25,4	8 769
Pomurje	114 790	6 848	7 003	60	97,8	5 602
Ptuj	92 738	4 414	7 137	76,6	62	5 709
Trbovlje	47 228	1 132	2 676	56,9	41,9	2 140
Videm-Krško	77 775	2 939	5 076	65	57,6	4 060
Povprečje:	1 727 764	44 594	78 317	45,3	56,9	62 653

Gornja tabela med drugim pove, kako nesmiselno in neenotno je naše planiranje. Če pregledata navedeni stalež zajcev pri posameznih lovskih zvezah in primerjamo izkazani odstrel vidimo, da se podatki ne skladajo. Le eno je gotovo, da navedeni stalež v primerjavi z odstrelom ni pravilen, ali pa da uplenjeni zajci niso registrirani.

V drugem primeru je z ozirom na izvršen odstrel pokazani stalež precej premajhen. Razlika odstrela na navedeni stalež in zmogljivi letni prirastek 25,4 % proti 97,8 % je vsekakor nepravilna in nam pove, da smo daleč od strokovnega planiranja.

Te napake bo treba odpraviti, ker drugače se ne moremo naslanjati na podatke naše statistike. V zvezi s tem bi se pridružil izvajanju Toneta Černača (Lovec št. 10, stran 297 »Zajci

na Dolenjskem«), ki trdi, da je stalež zajcev na Dolenjskem z ozirom na zmogljivost lovišča in lovno površino, previsoko izkazan. Še bolj nesmiselno pa je določati odstrel po navedenem staležu, kar nam kaže gornja tabela.

Vprašujemo se, če ima smisel, da izkazuemo tako velike staleže, ko potem z ozirom na življenjske pogoje za zajca, ne moremo doseči določenega odstrela, kmetijstvu pa kažemo nestvarne številke in s tem dajemo povod za negodovanje glede škode po zajcih.

Da odpravimo take pomanjkljivosti, se mi zdi potrebno, da LZS zadevo uredi na ta način, da skliče vse planerje področnih LZ in z njimi vskladi stalež vse divjadi z ozirom na površino, zmogljivost terena in prirastek. Ob tej priložnosti bi se rešilo tudi vprašanje izdelave katastra in izvedbe bonitiranja.

Miloš Kelih

Vedenje na lovu

Inž. I. Čević, Zagreb

Zares velik je užitek loviti s tovariši, ki so disciplinirani in ki poznajo vse pisane in nepisane lovske predpise in običaje. S takimi gre človek rad na lov, ker mu je tedaj lov dvojni užitek. Prvi užitek mu je, da se v lepi nepokvarjeni naravi vsaj za ta dan otrese vseh skrbi in nevšečnosti, ki ga dnevno more, drugi pa ob opazovanju divjadi, na katero lovi in jo s sigurnim strelom uplenja, ne da bi se bal, da bo sam zadet od kakega brezvestnega lovca, morda celo do smrti, da nikdar več ne vstane.

Žal ni vedno tako in na vsakem lovu. Ni zato, ker so še vedno lovci, ki se ali zavoljo lovske strasti ali nepoznanja lovskih predpisov in običajev ne vedejo tako, da bi bil lov prijeten njim in tovarišem, s katerimi love.

Tistim, ki zaradi lovske strasti nikogar ne vidi, niti lovcev s katerimi love niti morebitnih

delavcev na polju pa niti naših pomočnikov na lovu — lovskih psov, marveč vidijo zgolj divjad, ki se pokaže, ter streljajo, ne ozirajoč se na nikogar — tistim priporočam, da se disciplinirajo in umire svoje lovske strasti. Ali jih ne bi vse življenje pekla vest, če bi zavoljo njihove nepazljivosti in po njihovi krivdi zgubil njihov tovariš na lovu življenje? Ali ne bi vsakokrat, kadar bi se srečali z lovskim tovarišem, kateremu smo z nepazljivim strelom izbili oko, drugo očitalo in govorilo — to si naredil ti? Tovarišem, ki niso imeli priložnosti, da se seznanijo s pravilnim lovljenjem, kakor tistim, ki so to pozabili, tukaj nekaj navodil:

1. Kadar si povabljen na lov, je prva tvoja dolžnost, da takoj odgovoriš, če prideš ali ne. Če povabilo sprejmeš, tedaj moraš ob navedenem času biti brezpogojno na določenem me-

stu. Nelepo in nedostojno bi bilo od tebe, da bi nate čakali vsi ostali povabljeni. Če si nena-dejano zadržan, tedaj moraš na kakršenkoli način pravočasno obvestiti tistega, ki te je po-vabil, da ne moreš priti.

2. Na lov ne smeš nikoli priti neprespan ali morda celo pijan.

3. Nikoli ne pozabi vzeti na lov dovolj na-bojev, ker je grda navada, izposojati si naboje; razen tega pa spraviš v zadrego tudi lovca, od katerega si si izposodil naboje, da tudi on ostane med lovom brez njih.

4. Skupne love vodi vodja lova. Njegovim odredbam se moraš brezpogojno pokoriti, četudi bi ti mislil, da bi bila drugačna navodila boljša. Vodja lova obenem tudi določi, katera divjad se sme streljati in katera ne.

5. Pri lovu s pritiskanjem vodja in njegov namestnik določita vsakemu lovcu njegovo sto-jišče.

6. Med hojo na stojišče ali med postav-ljanjem gonjačev, ne govori glasno, ne poj, a kašljanje po možnosti zadrži, ker se s tem plaši divjad.

7. Takoj ko pride lovec na svoje stojišče, se mora javiti svojemu levemu in desnemu so-sedu in onadva njemu, da vsak ve, kje stoji njegov sosed, da ne bi streljal v tisto smer.

8. Na stojišču mora vsak lovec stati pov-sem mirno, zlasti če vidi, da se bliža divjad, ker sleherni tudi najmanjši gib divjad takoj opazi in odbeži v drugo smer.

9. Dokler pritiskanje traja, ne opozarjaj svojih sosedov niti z besedami niti z gibi telesa ali roke, da se bliža divjad, ker vsak lovec mora sam paziti na vse, kar se dogaja okoli njega, pa tudi na divjad, ki se mu bliža.

10. Stojišča ne smeš zapuščati dokler vodja lova ne da znaka, da je pogon končan.

11. Brž ko je pogon končan, moraš puško izprazniti in jo nositi odprto, prelomljeno.

12. Če so v pogonu skozi gozd nekateri gonjači že prišli do preseke, na kateri stoje lovci, jih ne smemo pustiti, da izstopijo na pre-seko, dokler ne pridejo do preseke vsi gonjači. To zato, da lovci morejo streljati še na preseki, če se pokaže še kak kos divjadi.

13. Med hojo od stojišča do stojišča ali do voza ali zbirališča, ne smeš streljati na divjad, ki bi se slučajno dvignila četudi v neposredni bližini. To zato, ker so tudi lovci in gonjači med potjo, pa ne moremo vedeti, kje se kateri na-haja in bi se lahko zgodila nesreča.

14. V nobenem primeru ne smemo streljati na nekaj, kar se giblje ali stoji, dokler nedvomno nismo ugotovili, za kaj gre ali kaj je.

15. Streljati ne smeš na divjad, ki gre proti sosednjemu lovcu in bliže njemu. Šele če ta iz kakršnihkoli razlogov ni streljal ali je izstrelil obe cevi na divjad in ta še ni predaleč, tedaj sme nanjo streljati najbližji lovec.

16. Kadar je lov s pogonom, da se hkrati premikajo lovci in gonjači, mora vsak lovec paziti, da hodi v isti smeri z ostalimi lovci in gonjači, a ne uhaja iz vrste ali zaostaja. V vsa-kem primeru bi to pomenilo, da si iščemo boljše mesto.

17. Na lovu s pritiskanjem ne smeš niti za korak zapuščati mesta, ki ti je bilo določeno, dokler ne dobiš znaka, da zapustiš mesto.

18. Če je lov s pritiskanjem v gozdu in stoje lovci na presekah ali poteh, tedaj se pri lovu na tekočo divjad postavi na rob pota ali preseke, ki je na strani predela, od koder pride divjad. Enako se postavi pri lovu na kljunače, ker kljunač rad prav nizko leti in često po preseki. Če je lov le na ostalo letečino a ne na tekočo divjad, stopi na nasprotni rob. Na od-prtem polju se po možnosti postavi v črto z ostalimi lovci. Sicer pa moraš v vsakem primeru paziti, kje stoje sosednji lovci.

19. Nikoli ne zapuščaj svojega stojišča in ne teci za ranjeno divjadjo. Če je smrtno zadeta, jo najdejo psi ali gonjači, če je lahko ranjena je tako in tako ne ujameš. Če se oddaljiš s svo-jega mesta, si lahko sam obstreljen, ker sosednji lovci ne morejo paziti, kje tekaš ali ne vidijo, kam si odšel.

20. Nikoli ne streljaj na divjad predaleč, to je, če nisi gotov, da moreš smrtno pogoditi. Če predaleč streljaš (največ 50 do 60 korakov) divjad samo raniš in bo nekje žalostno poginila in bo izgubljena.

21. Pri krožnem lovu ne streljaj v krog, če se je ta tako zožil, da bi mogel nasprotnega lovca ali gonjača s strelom doseči (350—400 m). Običajno da vodja lova znak, po katerem se ne sme več streljati v krog, kakor tudi drugi znak, po katerem se sme streljati le na tisto divjad, ki predre krog lovcev.

22. Kadar streljaš s kroglo, moraš biti gotov, da v smeri strela ni ljudi ali živine.

23. Če lovci na preseki ali poti na lovu s pritiskanjem stoje na gosto, tedaj streljaj zgolj na divjad, ki pride s tvoje leve strani.

24. Če si streljal na isto divjad še s kakim lovcem, se ne prepiraj, da si jo prav ti uplenil. Kdo jo je, odloči vodja lova na podlagi izjav očitvidcev in tudi ran, ki jih je divjad dobila. Sesalci navadno padejo in obleže na ranjeni strani telesa.

25. Na skupne love ne jemlji svojega psa, če za to nimaš izrecnega dovoljenja.

26. Na skupnem lovu ne puščaj svojega psa, da teka za ranjeno divjadjo, dokler se še lovi (strelja), ker takrat tudi pes lahko dobi strel od neopreznega lovca ali lovca, ki psa na lovu v gozdu ni videl.

27. Če si na lovu sam ali še s kakim tova-rišem, tedaj nikoli ne puščaj v nemar ranjene divjadi. Išči jo, dokler je ne najdeš, ker s tem

skrajšaš muke eni, drugi pa rešiš življenje, ker bi jo ustrelil, da nisi našel prve.

28. Nikoli ne streljaj sov, ptic duplark in in pevk, ki ne samo, da so zaščitene z zakonom, temveč so koristne, ker uničujejo razne poljske in gozdne škodljivce.

29. Kadar si na lov povabljen kot gost, tedaj streljaj tudi vrane, srake, šoje in ujede, ker tudi ti moraš pomagati gospodarju pri zatiranju teh lovu škodljivih živali. Vse take ustreljene ptice poberi in odnesi ali oddaj gonjačem, da jih odneso na zbirališče.

30. Perjadi sme uplenitelj izpuliti trofejna peresa; toda repa fazanu ne sme izpuliti.

31. Nikoli ne nosi nabite puške na voz, v avto, vlak in niti v sobo, ker se nesreča zgodi tam, kjer se je najmanj nadejaš.

32. Puško smeš nabasati šele, ko prideš na tebi določeno stojišče.

33. Pred odmorom ali pred skupnim okrepčilom ter po lovu izprazni puško. To stori po vsakem pogonu, ko zapuščáš svoje stojišče.

34. Kadar bašes ali prazniš puško, se obrni vstran in cevi obrni v tla ali kvišku. Nikdar ne polni in ne prazni puške tako, da držiš cevi vodoravno, niti v slučaju, kadar ni nikogar ob tebi, ker se s tem navadiš, da tako ravnaš v vsakem primeru.

35. Puško nabito ali prazno nosi vedno tako, da so cevi stalno obrnjene navzgor.

36. Na skupnem lovu, na stojišču ali pri iskanju nosi puško vedno tako, da so cevi obrnjene navzgor ali v tla. Nikdar ne drži ali ne nosi puške vodoravno, ker se puška lahko sproži in zgodi nesreča. Ne zaupaj puški, pa četudi bi bila najnovejša.

37. Nikdar pa niti v šali in niti s prazno puško ne ciljaj na ljudi. Kdor tako dela, ne spada med lovce.

38. Kadar si sam na lovu ali doma, ravnaj s puško vedno tako kakor da so okoli tebe ljudje.

39. Ob morebitnem padcu lovca ali puške, je treba puško vsakrat odpreti in pogledati skozi cevi, da se prepričamo, če v cevi niso prišli prst, sneg, listje, mah in podobno, ker zaostali predmeti v ceveh lahko povzročijo, da se cevi razlete ali nabreknejo.

40. V dežju ne smeš nositi puške na rami s cevmi proti tlam in s kopitom navzgor, ker med hojo lahko noga vrže blato v cevi, pa se pri strelu skozi zamašene cevi zagotovo zgodi nesreča.

41. Če bi se zgodilo, da bi v naboju ne bilo smodnika in bi pri sproženju počila le netilka, je treba počakati 5–10 sekund s cevmi navzgor ali navzdol in šele po tem odpreti puško, izvleči tulec in pogledati, če ni v cevi obtičal čep. Prav tako ravnaj, četudi si gotov, da je bil v naboju smodnik, ker se more zgoditi, da se smodnik ne užge takoj, marveč šele po nekaj sekundah, kar je še bolj nevarno.

42. Če nimaš dobro šolanega psa, ga ne jemlji na skupne love, ker bo med drugimi psi povzročal le zmedo in kvaril lov.

43. Tujega psa nikoli ne kliči, da ti prinese ustreljeno divjad in mu nikoli karkoli ne zapoveduj. Če naj ti pes kaj naredi, prosi njegovega gospodarja, da mu ta ukaže.

44. Nikoli ne krmi tujega psa, ker je to lahko neprijetno njegovemu gospodarju, ki mora uči psa, da vzame hrano le od njega.

45. Na lovu in zlasti na skupnih lovih ne tepi psa in ne kriči nanj ali mu ne žvižgaj neprestano, ker to neugodno vpliva na druge lovce.

46. Pri jedi priveži psa nekje ob strani in ne dovoli, da hodi med lovci ali celo med jestvinami, ki so položene na kaki podlogi na tleh.

47. Pri jedi ne pozablaj svojega psa. Daj mu dovolj in dobro jesti, zlasti se brigaj, da ima pitno vodo.

48. Začetnika ne jemlji na skupne love, ker ima ta lovsko mrzlico, nevesč je v streljanju in ne pozna lovskih predpisov in običajev, pa se zavoljo tega lahko zgodi nesreča. Začetnik se mora v posameznih lovih vaditi s kakim skušenim lovцем.

49. Ne pozablajte, da greste na lov za zabavo in da športno lovite, a ne da uplenite čim več divjadi in da streljate na velike daljave. Zakaj, v tem primeru bo mnogo ranjene divjadi, ki bo kasneje poginila in propadla za lovsko gospodarstvo. Tak lov ne more biti prijeten niti vašemu lovskemu gospodarju in vas potem s polno pravico ne bo več vabil na lov.

50. Na lovu se je treba proti vsem vesti vljudno in prijateljsko; ne zavidati drugemu večji uspeh in tarnati nad lovskim neuspehom, zlasti pa se ne prepirati, kdo je uplenil kako divjad, na katero sta streljala dva ali trije, ker se na lovu kažejo značaji, disciplina in tovarištvo.

Želim, da bi ti napotki zmanjšali število nesreč in netovarištva, lov pa naredili lep in prijeten.

M. Š.

»Mrzel veter tebe žene, drobna ptičica od nas...«

Ko se začne odevati narava v svoje rdečerumeno jesensko oblačilo in se oglasijo v vinogradih klopotci, se vseli v drobna srca ptic selivk nemir in njihova pesem se spremeni v zaskrbljeno cvrčanje. Otožne se zbirajo v vedno večje jate ter posedajo po električnih in telefonskih omrežjih pa spet preletajo v hitrem letu iz kraja v kraj, kakor da bi se za vedno poslavljalje od svoje ljubljene domovine. Ti pojavi nam ljudem ne ostanejo skriti. Topli pogledi, polni najboljših želja, spremljajo jate na pot. Nehote pohite naše misli tja v daljne južne kraje, kamor žene ptice selivke prirojeni nagon. Le redko pa ob tem slovesu pomislimo, v kako negotovost vodi ta pot selitve. In ko ostane naslednjo pomlad prenekatero lastovkino ali škorčevo gnezdo prazno, nam ni znana žalostna usoda zaroda, ki nas je zapustil v jeseni zdrav in čil.

Da bi osvetlil tvegano pot selitve, ki je za mnoge ptice pogubna, navajam doživljaj nemškega znanstvenika Hansa-Joachima Reiniga, ki je potoval z ribiško raziskovalno ladjo »Anton Dohrn« po Severnem morju: »Potovanje je trajalo od 29. avgusta do 13. septembra, torej ravno v začetku selitvene dobe. Ves čas potovanja sem lahko opazoval majhne jate ptičev-pevcev, ki so v višini 1—50 metrov nad gladino morja leteli od severovzhoda proti jugozahodu. Večinoma so leteli z vetrom, vendar pa se je tudi zgodilo, da so leteli z vetrom ob boku ali pa celo proti vetru.

3. septembra so nastopile 60 morskih milj severovzhodno od Doggerbanka take meteorološke razmere, da so močno zavrle selitev ptičev. V dneh pred tem je sijalo sonce; bilo je toplo in slaboten veter je pihal s severa proti vzhodu. Veliko ptic selivk je letelo nad morjem. Okoli 13. ure je postalo soparno, sonce se je kmalu skril in pričelo je deževati. Dež je postal vedno močnejši in veter, ki je v začetku pihal s severovzhoda z močjo 3—4, se je obrnil na vzhod in narastel na 5. V teku popoldneva se je obrnil na zahod in pihal s silo 3—4. Vse to je ptičem otežkočilo orientacijo.

V začetku so jate še obdržale svojo smer. Nato pa so ptiči postajali vedno bolj nesigurni in so pričeli obletavati ladjo v velikih krogih. Posamezne živalce so se že spuščale na ladjo. Sedale so na njene izpostavljene dele: na boke, drogove, antene itd. Z naraščanjem slabega vremena je še več ptičev priletelo na ladjo. Pred dežjem so se ptice skušale zavarovati tako, da so se stisnile pod mreže, vrvi, pod vitle in rešilne čolne, da, celo pod otirače. Tisti ptiči pa, ki niso mogli najti zavetja, so se v skupinah 10—20 stisnili skupaj in so drug drugega pre-

krili s svojimi perutmi. Mnogo ptic je prodrlo v notranjost ladje in zasedlo hodnike in delavnice kakor tudi kabine mornarjev in znanstvenikov. Te živalce, ki so iskale zavetja, niso bile prav nič plašne, saj so sedale kar na potnike in skušale zlesti pod njihovo obleko. To sem tudi sam doživel z neko ptico. Sedla mi je na prsi in zlezla pod jopič, ki je bil sprédaj malo odprt.

Med ptiči je bilo največ rjavih taščic. Opazil pa sem tudi pastiričke, ščinkavce, višnjeve taščice, belorepce in druge. Gotovo je bilo vsaj okoli 1000 ptičev, ki so si na ladji poiskali zavetje.

Da bi čimveč ptičev moglo preživeti noč, so se nekateri mornarji in potniki povzpeli z žepnimi svetilkami pozno zvečer na krov in našli na pol otrple živalce v podpalubje. Tam so jim mornarji pripravili posode s sladko vodo, a razen tega so jih skušali hraniti z drobno narezanim mesom. Vendar pa so se ptiči vode komaj dotaknili. Mnogi izmed njih so bili tako slabotni da se niso mogli obdržati na nogah, kar itak ni bilo lahko pri tako nemirnem morju.

Tudi trije sokoli-selivci so se spustili na ladjo. Ti so kljuvali ptiče pevce. Dva sokola, parček, so mornarji ujeli in ju držali zaprta v kletki, ki je bila spletena iz vrvi. Tretji pa je vzletel, a ga je veter potisnil ob boku ladje v vodo. Njegovo perje se je hitro napilo vode in je takoj utonil.

Zjutraj so preživeli ptiči nadaljevali svojo pot. Dež je ponehal in sonce je spet sijalo.

Naslednje jutro in v teku nadaljnega potovanja smo našli ogromno ptičjih trupelc in sicer na kar najbolj neverjetno skritih mestih.

Ker je odstotek ptičev, ki si ob nastopu slabih vremenskih razmer najdejo na kaki ladji zavetje, neznansko majhen, je število onih, ki propadejo ogromno. Polet preko morja je za ptiče-pevce veliko tveganje pa čeprav preletijo Severno morje v nekaj urah.«

Iz tega opisa je dovolj jasno razvidna usoda ptic, če jih zaloti neurje med letom čez morje. S tem pa še ni končana trnjeva pot. Preberimo članek prof. dr. J. Ranta: »In pele so le eno samo poletje« v letošnji 1. številki ter se pomudimo pri sosedih na jugu. V Italiji je dvignjenih preko 800 000 lovnih dovolilnic za lov na ptice. Te dovolilnice so kjuč do brezsrčnega, množičnega uničevanja naravnih lepot in bogastva ter prava sramota ne le za vršivce teh ogabnih dejanj, ampak za kulturno človeštvo 20. stoletja.

Skrajni čas je že, da potrka združena svetovna javnost odločno na vest italijanske zakonodaje, ki dovoljuje to sramoto. Tudi slovenski lovci, kot napredna lovška organizacija in za-

ščitnica narave bi morali dvigniti svoj glas in se pridružiti tistim društvom in organizacijam civilizirane Evrope, ki se že bore za odpravo tega žalostnega početja.

Verjetno bo ob teh mojih besedah kdo pomislil v zadnjem času na dobro razviti lovski turizem, ki bi ga tako stališče naše lovske organizacije ohromilo. Ne pozabimo pa, da se je prehojena pot naše lovske organizacije že vsa povojna leta zavidanja vredno dvigala k sodobnemu načinu izvajanja lova, da so vidni uspehi

v gospodarjenju in gojitvi divjadi doseženi s prizadevnostjo dobro vzgojenega članstva, ne pa le z dohodki lovskega turizma.

Ko bo uspelo svetovni javnosti, v kateri naj bi bile zastopane vse tiste organizacije in društva, ki zagovarjajo človeka dostojen način poseganja po naravnih lepotah, za vselej odstraniti iz italijanskih jedilnikov ocvrte grizljaje nedolžnih ptic-pevk, šele takrat se bo dalo govoriti tudi o tamkajšnjem lovcu kot enakovrednem, dostojnem ljubitelju narave.

Viktor Čeh

Odstrel srnjadi v LD »Peca« — 1961

V zadnjih letih opazamo, da upada kakovost srnjačjega rogovja v naših loviščih v Mežici, od Črne do Prevalj. Starejši srnjaki z lepo trofejo so postali prava redkost. Zato zbuja lanski odstrel srnjadi v loviščih naše družine zaskrbljenost.

Odstrel je bil odobren za 16 srnjakov ter 26 srn in mladičev. Odstreljenih je bilo 20 srnjakov, 10 srn in 7 mladičev.

Po kakovosti so bili: 2 šesteraka Ia — povprečna teža 18 kg, 1 šesterak IIa — 18 kg, 3 šesteraki Ib — povprečna teža 17 kg, 8 dveletnih kržljavih srnjakov — povprečna teža 15 kg in 6 enoletnih s povprečno težo 14 kg. Povprečna teža vseh odstreljenih srnjakov je znašala 16 kg.

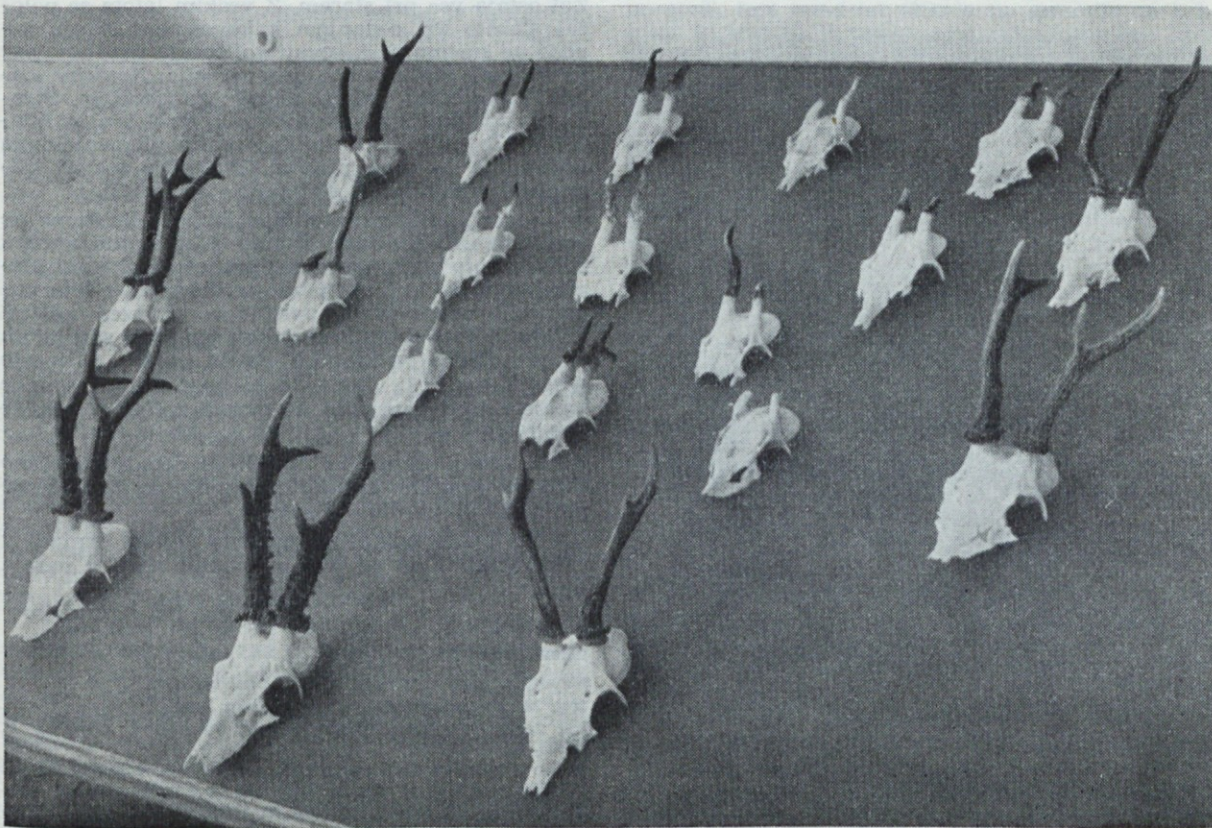
Veliko število odstreljenih kržljavih srnjakov in gumbarjev zbuja sum na degeneracijo. Značilno

je, da so bili ti srnjaki ustreljeni v raznih krajih naših lovišč (gl. sliko).

Namen tega članka je, sprožiti diskusijo lovskih strokovnjakov, ki poznajo razmere v naših loviščih, da bi se pojasnili vzroki in našli učinkoviti ukrepi za čimprejšnje izboljšanje sedanjega stanja. Zato dajem osnovne podatke in objektivne opise razmer v naših loviščih.

Hribsko lovišče LD »Peca« v Mežici ima površino 4741 hektarjev, od tega:

orne zemlje	508 ha
travnikov	584 ha
pašnikov	1176 ha
gozdov	2462 ha
nerodovitne površine	11 ha

Nadmorska višina lovišča je od 447 m do 2114 metrov. Teren je močno razgiban z velikimi višinskimi razlikami. Gozdovi so mešani, pretrgani s travniki in pašniki, ki jih obkrožajo manjša polja. V nižjih legah je v gozdovih mnogo grmovja, malinja in drugih sočnih zelišč.

Z ozirom na te naravne življenjske pogoje srnjadi, bi bil normalen stalež 6 srnjadi na 100 ha. Po mojem mnenju bi bil to povprečno optimalen gospodarsko znosljiv stalež srnjadi.

V našem primeru bi bilo na 3638 ha gozdne in pašniške površine približno 210 srnjadi. Naša lanske cenitev spomladanskega staleža je bila 190 srnjadi. Stalež bi torej ustrezal življenjskim pogojem.

V naslednjem bom skušal po možnosti objektivno pregledati vse ostale važnejše činitelje, ki vplivajo na smotrno gojitev in uspešen razvoj srnjadi.

Dognanja iz prakse in lovske strokovne literature so v zadnjih letih razjasnila marsikatero vprašanje v tem pogledu. Primerjajmo ta dognanja z razmerami v naših loviščih.

Vemo, da sta količina in kakovost hrane izredno važni za razvoj telesa in rogovja. Naši mešani gozdovi nudijo z zadostno podrastjo dovoljno količino kakovostne hrane, a apnenčasta tla naših lovišč še posebno ustrezajo srnjadi za krepek razvoj kosti in rogovja, čigar glavna tvarina je kalcij. V tem pogledu so torej naravni prehranjevalni pogoji za srnjad v naših loviščih precej ugodni. Šepa pa pri nas zimsko krmljenje.

V milejših zimah skoraj ni potrebno dodatno zimsko krmljenje. V hudih zimah z veliko snega pa naš način krmljenja, ko pokladamo zgolj seno, ne zadošča. Saj so prav v času rasti rogovja življenjski pogoji odločilni. Srnjad je izbirična in se kmalu naveliča enolične hrane. Nagonsko stika za hrano, ki vsebuje vse potrebne snovi za njen razvoj.

voj. Zato je treba skrbeti za raznovrstno hrano in jo menjavati. Razen mladega sena otave je pripo-ročljiva še detelja, korenje, repa, krompir, želod, neomlačeno posušeno ovseno snopje, sezamove pogache in slično. Važno je tudi, da so krmišča čimbolj naravna in postavljena na sončnih krajih, zaradi vpliva ultravioletnih žarkov.

Tudi oskrbovanje solnic je pri nas pomanjkljivo. Solnice je treba polniti s posebnimi preparati, ki vsebujejo poleg kuhinjske soli še kalcij in fosfor ter v manjših količinah še druge spojine, kot so kalij, dušik, železo, natrij itd. Živalsko telo jih potrebuje za svojo zgradbo, zlasti za kosti in rogovje.

Rogovje nastaja z delovanjem hormona, ki ga izločajo moda. Protirahitični vitamin D, ki kroži v krvi in ureja asimilacijo kalcija in fosforja, pa pospešuje poapnenje rogov. Oboje dobiva organizem s hrano. Vendar ne zadošča, da pride vitamin v telo, temveč je potrebno, da se v telesu tudi predela, ker šele potem pride do vpliva. Za predelavo so potrebni sončni (ultravioletni) žarki. Srnjad se nagonsko zadržuje na sončnih krajih, ki jih v naših loviščih ne manjka.

Razen prehrane in sonca je zelo važna dedna zasnova. Močan srnjak s krepkim rogovjem se lahko poleže samo od zdravih roditeljev. Dedne lastnosti se prenašajo od staršev na potomstvo. Od gumbarjev in starikavih srn ne smemo pričakovati zdravega in močnega potomstva. Naša slika lanskega odstrela ravno zbuja sum, da je v našem staležu preveč kržljavih srnjakov in še več stari-kavih srn. Mislim, da ne pretiravam mnogo, če cenim spolno razmerje v naših loviščih na najmanj 1:3. Mislim, da je naša največja napaka v tem, da smo zanemarjali principe plemenske izbire. Saj dobro vemo, da je najugodnejše spolno razmerje 1:1. Stalno razpravljamo o tem, da je treba odstreliti najmanj toliko srn in mladičev kakor srnjakov. Žal ostaja vse pri starem. Z vsakim letom se položaj slabša. Pri sedanjem kakovostnem stanju seveda ne smemo pričakovati gojitvenih uspehov, pač pa prej ali slej sigurno degeneracijo. Nezdrav stalež je posledica našega napačnega odstrela. Streljamo srnjake in zanemarjamo odstrel srn in mladičev. Če se pojavi kakšen redek plemenjak, ga odstrelimo že pred prskom. Posledice takega odstrela so razvidne iz objavljene fotografije.

Sedanje nezdravo stanje lahko izboljšamo le postopno in sicer samo s prav energičnimi ukrepi. Z dosedanjim prakso moramo prenehati. Odstrel plemenjakov (Ia in IIa) bi bilo treba za 3—4 leta popolnoma prepovedati, uvesti pa obvezen odstrel kržljavih in slabotnih srnjakov ter vseh stari-kavih srn z mladiči vred tako, da bi spolno razmerje spravili na 1:1. Če se ne bi po preteku te dobe stanje dovolj popravilo, bi morali zaščitno dobo še podaljšati.

K temu ukrepu bi morali še dodati povečano skrb za pravilno zimsko krmljenje in pokladanje posebnih preparatov v solnice.

Vsi ostali pogoji za smotrno gojitev srnjadi v naših loviščih so po mojem mnenju dani v naravi sami.

Ing. Ivo Krivčenko

Literatura:

- Navodila za bonitiranje lovišč, brošura 1961.
- Ing. Mirko Sušteršič, Gojitev srnjadi, 1946.
- Ing. Zlatko Turkalj, Razvoj rogovja cervidov, Lovec 1, 2, 3/1959.
- Franc Eržen, Vplivi na razvoj srnjačjega rogovja Lovec 12/1961.
- M. S., Nekaj o gojitvi srnjadi, iz razprave doc. dr. Riecka, Lovec 1/1961.

Na šoje in - lešnike

Ta članek posvečam 10 obletnici smrti mojega očeta, ki mi je zbudil zanimanje in ljubezen do vsega živega v naravi, kamor sva pozneje vedno rada zahajala in se vedno vračala domov vsa srečna in nasmejana.

Imel sem okoli 5 let, če ne manj, pa se vseeno dobro spominjam, kako sem se v otroški stajici dvignil, se prijel za ograjico ter začuden prisluhnil pretresljivemu joku iz kuhinje, zunaj pa je brnel motor rešilnega avtomobila. Oče se je namreč na Krimu s flobertovko ponesrečil in se privlekel do prve bajte na Igu. Tam so ga naložili na lojternik ter prepeljali domov, nato pa z rešilnim v bolnišnico, kjer mu je žal, že pokojni dr. Lavrič rešil življenje.

Užitek, ki ga nudi lov na šoje z limanicami in s čvenkom, s čimer se je poslej baval moj oče, mi je vedno hodil po glavi in rad bi tudi sam vsaj kot lovec, užival trenutke, ki so se mi ob pripovedovanju očeta nizali v glavi. Zakaj njegovo pripovedovanje je bilo tako živo in zanimivo, obenem pa preprosto, da si nisem mogel kaj, da ga ne bi zaprosil, naj me vzame s seboj. Ta želja mu je sicer po eni plati ugajala, vendar pa je bil previden ter mi je ni takoj izpolnil, šele ko sem dopolnil 14 let. Z nami je hodil tudi moj bratranec Jože, enakih let.

Da bomo kmalu šli na šoje, je izdajal neznanjski smrad lima, ki ga je oče pripravljaval v loncu na peči. Takrat sta po navadi mama in sestra zbežali iz kuhinje. Oče se jima je smejal češ, ko bodo pa pečene šoje na mizi, pa vas ne bo za odgnati. Nikoli ne bom pozabil jesenskega večera, ko sta oče in stari oče odbirala in pripravljala pribor ter jedačo in pijačo za pot. Izhodiščna točka je bila Galjevica pod Dolenjskim kolodvorom, kjer je stari oče stanoval. Bilo je pač bližje Krima, kot pa iz Bežigrada, kamor smo se kmalu po očetovi nesreči preselili. Zato smo vsi udeleženci tisto noč gostovali pri starem očetu, midva z bratrancem v podstrešju na senu. Okoli pol ene zjutraj smo krenili. Prvič na taki poti me je spremljala velika nervoza; prav tako kot pozneje na realki, ko smo polagali veliko maturo. Nekak srh mi je šel po hrbtu, pričakoval sem nekaj velikega. Popila sva malo tople kave, oče pa je nezmotljivo vtaknil zelenko žganja v zunanji žep nahrbtnika, da bo bolj pri roki. To je obema »starima« dvigalo moralo, zlasti če bi nas dež ali pa ne bi ujeli nobene šoje ali niti dobili prgišča lešnikov.

Megla je rezala v gola kolena (imela sva z bratrancem kratke hlače, pa zato dolgo voljo). Luna je svetlo sijala, čeprav se je šele pozneje na Barju pošteno odkrila in šele ob pripovedovanju očeta o raznih dogodivščinah, kot ruski ujetnik v prvi svetovni vojni, sva na mraz pozabila. Tako smo v šali in dobri volji hodili po mlečni cesti. Pričelo se je dani in bližali smo se Matenji vasi. Z bratrancem sva dobila dovoljenje, da nabereva nekoliko koruze in krompirja, kar bo koristilo pri prenočevanju na Gornjem Igu. Tudi nekaj jabolk sva vtaknila v nahrbtnik. Pečena se bodo prilegla!

Okolica proti Gornjemu Igu je bila zame zelo zanimiva, saj vedno rad pregledujem in brskam po tleh in grmičevju, kje bi staknil kako rastlino, rožo ali kaj podobnega, česar še nisem videl. Prišli smo na izrazit kraški svet. Brinje, šipek in druge vrste rastlin so se neprestano vrstile ob kameniti poti, pa tudi precej leske je bilo. Že spočetka smo opazili, da bo letina z lešniki dobra, o čemer smo se prepričali na vrhu Krima. Z bratrancem sva dobro hodila in dobila priznanje »starih«, ki sta hodila za

nama. No, če bi oba vedela, da sva si z Jožetom marsikateri dan po končani šoli privoščila tek od Golovca nad Jelačinom pa tja do Orel na Lavrico v eni sapi za šalo in trening, bi ne bila dvomila o najinih sposobnostih za takole turo. Na Gornjem Igu se je oče dogovoril s kmetom, da bomo zvečer prespali v njegovem seniku. Krenili smo naprej in svet je postajal vedno bolj strm. Drevesa-velikani so ležali križem-kražem po tleh, tako da je bilo včasih res potrebno nekaj akrobatskih sposobnosti, da si prekobalil ta, že precej trohnela debela. Kmalu smo stali ob obronku gozda, pred nami pa se je dvigal gol, sem in tja z leskami porasel vrh Krima (1107 m). Leske so res precej obilno obrodile ter nosile tudi po 12 lešnikov v eni kopuči (kozuri), tako da jih je bilo veselje obirati. Malo smo jih nabrali, potem smo se pa spravili na pripravljanje vsega potrebnega za lov na šoje. Oče si je izbral osamelo drevo, ki pa pravzaprav ni bilo niti drevo, niti grm, ali pa oboje ter naju poslal nanj, da poraze večje košate veje in vejice, da je bilo prostora za limanice. Vse to sva večje opravila s »fovčem«, srpasto zakrivljenim, malo večjim nožem, ki ga Primorci uporabljajo za rezanje in sekanje vej. Ko je bilo to končano, je oče razgrnil kožo z limanicami, splezal na drevo ter jih previdno in čvrsto zataknil v zato pripravljene zareze. Potem smo se lotili postavljanja utice na tleh okoli drevesa. Samo majhno odprtino smo pustili za vhod in izhod. Po delu smo posedli ter se malo pokrepčali s pečenim zajcem. Oče je sklenil, da začnemo z nabiranjem lešnikov, drugo jutro navsezgodaj pa z lovom na šoje. Lešnikov smo res nabrali dva velika nahrbtnika ter smo se zadovoljni z uspehom lagodno vrnili na Gornji Ig, kjer smo uredili ležišča na senu. Z bratrancem sva kot mlada bikca divjala po gosti, lepi travi ter stikala po grmovju za brinjem in lešniki. V mraku smo zažgali majhen kres ter pripravili večerjo. Ko je bilo dovolj žerjavice, sva z Jožetom nataknila koruzo na daljšo palico, jo položila na ogenj ter zagrebla z ogorki. Oče je pripravil še krompir. Večerjali smo, vsaj po mojem mišljenju, prav dobro. Vse smo še malo zalili z domačim sadjevcem, nato pa se odpravili spat. Malo je motilo, ko ti je vsak čas silila slamnata bilka za vrat ter te neusmiljeno žrla po koži. Zaspali smo pa vendarle.

V jasnem jutru smo se odpravili do pripravljenega mesta. Jože in stari oče sta ostala precej niže pod vrhom ter nabirala lešnike, midva z očetom pa sva zlezla v utico. Še prej je oče temeljito pregledal vse kar smo prejšnji dan naredili. Vse je bilo v redu. Oče je pričel s čivinkanjem. Kmalu so se pričele šoje živahno oglašati po drevju na obronku gozda. Ker razdražena šoja nima kam sesti kot na drevo, od koder prihaja glas, sede nanj, obenem pa tudi na limanico. Kmalu je bila prva žrtev na tleh in jaz sem jo moral živo prinesiti očetu. V hipu sem imel krvav prst, oče pa se mi je smejal. Nato je čivink pustil, prijel živo šojko ter jo pričel mečkati, da je vreščala za tri ter tako vabila sovrstnice v smrt. Naslednje sem moral pobirati in usmrtiti. Malo čudno mi je vseeno bilo pri srcu, ko sem pod nadzorstvom očeta delal, ker tega še nikdar nisem opravljal. Počasi sem se le privadil, posebno še, ko sem se spomnil na pojedino doma, ki jo bo oče pripravil.

Oče je ves žarel od zadovoljstva nad uspehom, ter mi obljubil, da ga bom lahko še kdaj spremljal. Med šojami se je proti koncu lova pojavil še en gost — skobec. Oče ga je bil posebno vesel, za spremembo in trofejo obenem, je dejal. Ujela sva 47

šoj in skobca. Tako razigranega očeta sem redko videl. Bil je ko otrok, veliko je govoril ter razkladal razne stvari, ki so za lov na šoje velikega pomena. Poslušal sem ga z odprtimi usti, saj doma je bil vedno bolj tih in vase zaprt. To pa je bil tudi njegov edini in enkratni užitek na leto, ki si ga je privoščil.

Ko je zmanjkalo limanic, s katerimi (pod pazduho) so ušle nekatere šoje, sva pospravila vse na nahrbtnik, nanizala šoje na vrstico, obesila vse na ramo ter se odpravila proti kraju, kjer sta »lešnikarila« stari oče in Jože. Veseli obilnega plena smo odšli proti Igu in v prvi gostilni vse lepo po običajih, ki jih je moj oče dobro poznal, zalili. Midva z Jožetom seveda z malinovcem in pokalicami. Razigrani smo potem spešili proti Galjevici in komaj sem čakal, da se pobahamo pred ženskim svetom

s plenom, kakršnega do tedaj oče še ni prinesel s Krima. Med potjo še nekaj medenk in jabolk v nahrbtnik za spomin in potrditev velikega lova, pa smo že korakali po ravnem Barju, Ljubljani nasproti. Z Jožetom pa sva dobila od očeta dovoljenje, da se lahko vedno udeleživa takih pohodov v krimsko kraljestvo, ker sva preskušnjo dobro prestala. Od tedaj sva bila vsako jesen stalna spremeljevalca očeta, kadar je šel na šoje. Vzljubila sva ta kraški, prelepi svet z vsem, kar je skrival v svojih temnih gozdovih, kjer je Jože leta 1944 za vedno ostal kot borec, kapetan-politkomisar, tik pred osvoboditvijo, ko so fašisti s poslednjim besom iz vseh topov z ljubljanskega gradu streljali na bližajočo se partizansko vojsko s strmine Krima...

Stane Perkon

LOVEC IN DEKLICA

»Kaj neki iščete tu?« je vprašala deklica, kodrolasa in rjava. »Ruševce«, si dejal ti kosmati lovec.

Tega deklica ni prav razumela, treba ji je bilo pojasniti in lovci so dostojni ljudje. In slednjič ti je bilo tako tudi dovoljeno sedeti poleg nje na pečini in ji pripovedovati to in ono iz tvojega trdega življenja. Deklici je bilo ime Malka; stanovala je doli v pastirski koči.

Prelepi časi. Pomlad v gorah ni tako kot kje drugje, razkošna in bahava, s preobiljem rož in cvetja. Pomlad v zraku. Gora jo izdihava. Je v tihoti ali v orgelskih glasovih vetra nad prepadi in v vejah dreves, je v kriku ptic roparic, v gruljenju in pihanju petelinov, kadar v jutranjem svitu huškajo preko rosnih tal. Ta pomlad ni nežna, ni rahlo igračkanje; napade te s silo, kar naenkrat ti plane vršec v kri. Ležiš brez spanja v zvezdnatih nočeh in ždiš pod zaslonom dračja, ko se v somraku ruševci tepo. Blesteča belina pod krivimi peresi, blazna ljubezen, dim smodnikov in smrt je vsako leto. Toda tokrat je hodila Malka s teboj po planinah. Ležal si ob njeni strani v borovničevju. Snežne jerebice so vzletavale, kragulj se je zagnal z visokega neba v gozd. Nešteto je bilo živali, zajcev in kuščarjev in vlažno črni močeradv, tam v daljavi pa gamsi v dogledu stekla. Pozno podnevi pa, ko si bil sam in potr, si šel po rože v steno, za Malko.

»Ah,« je dejal drugo jutro. »Trobentice?«

»Ne, murke so.« In pokazal si ji ona mesta v steni, kjer rastejo murke.

Ali more človeška noga stopiti tja?

Ja, mož kot si ti! Vpričo nje si stopil malo v steno, seveda si izbral včeraj lažjo stran, toda vseeno, že po nekaj prijemih si slišal Malkin klic; v strahu te je priklicala nazaj.

Tudi prav, če že ni drugače. Kar pa se tiče murk, pa je stvar takale.

Nekoč je živela tu deklica, ki je vse poletje spala sama v kamrici, vedno sama. Ponoči pa je potrkal na okno in pred kočo je stal lovec v luninem svitu. »Odpri!« je dejal. »Rože imam zate za klobukom, cijan, ako odpreš.«

Ne, si ji dejala deklica, više se cenim, cijan ne raste dovolj visoko.

Drugo noč je trajalo dalj časa, da je prišel lovec in prinesel očnice na okno, te rastejo že višje gori in ne več med travo.

»Ne«, je dejala deklica v drugo. Ne trkaj, očnice rastejo visoko, toda ne dovolj visoko zame, si je mislila.

Tretjo noč pa se je lovec najdalj zamudil. Njegova srajca je bila premočena in krvava, zakaj

iskal je murke in v takih strminah ne raste nobena druga cvetka.

Deklica pa je ostala tudi to pot neizprosnna v svojem ponosu. »Murke rastejo najvišje, toda moj venec visi še višje«, je vzklíknila skozi okno.

Tedaj je lovec tvegall vse in se zadnjič povzpell v steno. Nič se ni zmenil za svarilo stare oglarjeve žene, da naj ne hodi za to deklíco, ker ima pretrdo srce. Tisti, ki mu bo odprla, bo plačall z življenjem. Počaka naj, da jo poroči drugi in naj se oženi z vdovo. Vdove niso več tako nevarne, kakor je tudi le kače prvi pik najbolj strupen.

Vedno više se je vzpenjal v steno po ostrih robovih. Katera zel raste najvišje med nebom in peklom? To je pač grenka zel. Deklica pa je ležala in bedela do petelinjega petja, a nihče ni potrkal. Tedaj pa jo je obšel strah in stekla je in klicala in iskala. Morebiti bo morala sedaj vse življenje sama spati v kamrici, vedno sama. To bo vsekakor morala, zakaj lovec je ležall mrtev na trati. V rokah pa ni imel nikakega zelenja ali rože, le kamen, ki je bil tako trd in gluh kot deklíčno srce. Vse njene solze niso pomagale več. In od tedaj Malka, od tega dne mora vsaka deklica imeti odrinjen zapah, ako najde zvečer rože na oknu...

Malka je ležala ob tebi v rebri, ko si ji pripovedoval zgodbo o oholi deklici. Veter se je igral v njenih kodrih, solze so jo oblile, tako predrzen je bil veter. Zrhljal ji je beli trak v laseh, da je zdrknil v travo.

Tvegati je treba, je pomislila. Vedno le čepeti v travi in si stiskati roke in vzdihovati, to je smešno. Tedaj pa Malka kar naenkrat ni hotela več ostati tam, morala je zaliti rože, je zatrjevala. Rože, ki so se razbrstele na oknu, kot je zacvetela mlada ljubezen v njenem srcu.

Po I. C. Waggerlu in drugih motivih priredil

A. Preinfalk
Ljubljana

IZ LOVSKEGA OPRTNIKA

Nekaj o prsku na Krimu, LD Tomišelj

Dne 4. avgusta 1954 sem priklical prvega srnjaka in ga tudi uplenil. Priznati moram, da sem naredil škodo in zato sem dobil zaslužen priznanje — rdečo piko. Tolažil sem se s tem, da sem bil šele tretje leto v lovski praksi in se sebi opravičeval, da je bil to prvi srnjak, ki sem ga tudi šele prvič priklical. Dobro se tega spominjam. Bilo je soparno popoldne, ko sem vozil s kolesom iz Ljubljane proti Krimu ter spotoma delal načrte. Komaj 10 minut za krimsko vasjo Strahomerjem sedem na skalo in se pripravim. Trudil sem se, da bi klical kar najbolje, kakor so me učili lovci in lovska literatura. Že sem hotel oditi naprej, ko se nekako instinktivno obrnem proti vetru in zapiskam. Naenkrat zaslišim za hrbtom ropot in srnjak hitro priteče na kakih 15 metrov. Od razburjenja in zmedenosti nisem vedel drugega kot da sem sprožil. Seveda to ni lovsko — toda...! Nagačena glava me še danes spominja na prvo največje doživetje moje lovske kariere, pa tudi opozarja na pravilno lovsko ravnanje. Že naslednje leto 6. avgusta sem zopet priklical lepega srnjaka. Tudi ta dan je bil vroč in zelo soparen. V podkrimski gostilni je padlo od lovcev nekaj šaljivih na moj račun in vpraševali so, kako piskam. Malce me je zalila rdečica, ker sem tovarišem moral pokazati svojo »umetnost«. »Če boš s to piščalko priklical srnjaka, potem bo meni prišel v gostilno,« je razsodil eden od lovcev. Korajža velja, sem si dejal in odšel v gozd. Komaj 150 metrov za gostilno sedem na štor in da uglasim piščalko, sem od časa do časa zapiskal in popravljal jeziček. Prav ko sem že tretjič razdiral piščal, se previdno pritihotapi zastaven srnjak. Obležal je v ognju. Po kakih 15 minutah se zmagošlavno vrnem v gostilno in povem dogodivščino, s pristavkom, da tudi slepa kura včasih zrno najde. Do lani sem priklical še enega čednega srnjaka in ga uplenil. Toda 1961/62 mi je čas dopuščal, da

sem sistematično opazoval prsk. Preden podam svoja opažanja, omenim nekaj pogojev, v katerih živi srnjak v našem lovišču. Lovišče je po svoji konfiguraciji zelo različno. Nadmorska višina je od 292 metrov (Ljubljansko barje) do 1107 metrov vrh Krima. To različno vpliva na vegetacijo, temperaturo, vlago, pašo ter ostale življenjske pogoje. Tako npr. barje nudi srnjadi dovolj paše, vode in toplote, a je srnjad predvsem v času košnje in lova na perjad vznemirjana. Znano je, da barjanska zemlja in paša godita razmnoževanju mrčesa, kobilic, polžev, glist, gosenic, muh, komarjev, obadov, miši itd., kar vsekakor na en ali na drug način škoduje zdravju srnjadi. Opažamo da je le-ta bolj šibka, čeprav obrobna polja na vznožju Krima nudijo dokaj dobro pašo. Tudi notranjost Krima z mešanimi gozdi nudi delno ugodne življenjske pogoje. V nižjih predelih Krima so pa — razen pri Planinici — jase redke ali jih sploh ni tako, da ima žival premalo sončne toplote. Predeli nad 600 metrov nadmorske višine so često izpostavljeni vetrovom, megli, dežju, spomladi in jeseni mrazu, kar srnjadi ne godi. Lani odstreljeni srnjaki so povprečno tehtali 17 kg iztrebljeni, Rogovje je bilo slabo razvito. Mislimo, da se kri premalo meša, kar poleg ostalega negativno vpliva na moč srnjadi. Sicer pa je srnjad povprečno zdrava, pa tudi stalež ustreza. V zadnjem času smo resno začeli s proučevanjem naše srnjadi z željo, da bi njeno telesno moč izboljšali. In sedaj še nekaj o lanskem prsku: V času od 20. julija do 15. avgusta sem priklical 11 srnjakov. Odziv na klic je bil dokaj različen ne samo za vso dobo prska, temveč v istem dnevu in na različnih prostorih. S čuvanjem sva 28. julija pred sedmo uro priklicala prvega srnjaka. Potem sva hodila ves dan, obšla najboljše prostore, toda sva piskala zaman. To sva doživela v enem popoldnevu tudi z gospodarjem družine, pa tudi sam sem imel nekaj podobnih primerov. Okoli 25. julija in od 1. do 6. avgusta so se odzivali le bolj močni sr-

njaki, zlasti pa zadnje dni prska. Vsi starejši srnjaki so prišli zelo previdno in se tudi previdno umaknili. Mlajši so bili v sredi prska »pogumnejši«. Ugodne so bile jutranje ure prvih dni avgusta. Dne 6. avgusta sem priklical ob 4. uri zjutraj kapitalnega srnjaka, dve uri kasneje že drugega in ga odstrelil. Jutro je bilo tiho, brez vetra in ne posebnostno toplo. Oba srnjaka sta prišla zelo previdno. Nekateri člani naše družine ta dan niso imeli uspeha. Mlajši srnjaki so se pretežno držali kraja, kjer so sicer živeli. Starejših srnjakov pa v prsku nisem našel na prostorih, kjer so bili navadno »doma«. Opazil sem tudi, da je 28. junija mlajši srnjak okoli osmih, gonil srno. Dan je bil zelo soparen. Nasprotno sem 18. avgusta videl srnjaka, ki je zaskočil srno. Pod vrhom Krima sem namreč zagledal srno z enoletnim mladičem. Na moj rahli pisk se srna ni niti zmenila, pač pa jo je na lepem primahal srnjak in jo zaskočil. Po mojem so za uspeh potrebni zgolj čas, potrpljenje, primeren dan in seveda tudi skušnja, kar mnogi lovci premalo upoštevajo.

Matija Božič
LD Tomišelj

Kozorog pod Kočno

Lani 20. novembra sem prvič v svojem revirju in tudi v življenju videl živega kozoroga. Že 30 let sem poklicni lovski čuvaj v revirjih pod Kočno in pod Storžičem ter vso svojo divjad poznam do pičice natančno in kje se zadržuje.

Sel sem v revir pod Kočno na košute. Z mano je bil tudi moj pes foksterijer. Sedel sem na lepo razgledno točko, da vidim, če se kje v plazovih pasejo gamsi. Na proste oči zagledam pri solnici v plazu na kakih 200 metrov močno postavo. Misleč, da je močan kozel, sem dvignil daljnogled, pa sem presenečen zagledal srednje močnega kozoroga. Opazoval sem ga kakšne pol ure, kako je lizal sol. Potem je počasi odkorakal naravnost v smeri proti meni in mi je za kratek

čas zginil izpred oči v hosto. Ker sem vedel, kje bo izstopil, sem mu šel naproti. Na 40 metrov sem ga potem opazoval celo uro, dokler se nisem naveličal. Kozorog se je mirno pasel dalje.

Ta dan je bil ugoden, saj sem potem odstrelil še košuto. Štiri dni kasneje sem kontroliral ograjo za jelene, na katero je veter podrl drevje. Pogledal sem tudi v plaz za kozorogom. Res je bil tam v družbi gamsovih koza; kozla je odgnal. Koze so se mu stalno odmikale on pa jih je zasledoval. Čez nekaj časa se je vrnil in se pasel naprej. Videla ga je tudi moja žena, ki je bila z mano. Zadnjič sem ga videl februarja 1962, ko sem se približeval lovski koči in ga spodil z ležišča, komaj 10 metrov od koče. Potem sem ga videl še nekajkrat. Od kod je prišel, ne vem, saj pri nas jih ni drugod kot pri sveti Ani in v Kamniški Bistrici.

Lovec iz Kamniške Bistrice pravi, da mu nobeden ne manjka. Manj možnosti je, da bi bil prišel z Ljubelja. Zato ga stalno nadzorujem in izgleda, da mu je tukaj kar všeč. Če bi ostal, bi se splačalo pripeljati nekaj koza. Mogoče bi se tudi tu vzredila kakšna skupina.

Anton Trček

Divji prašiči v škofjeloških hribih

V jeseni 1945 smo lovci opazili v snegu prve sledove močnih divjih prašičev v naših hribih.

Mislili smo, da imamo dva prehodna gosta, ker doslej stalnih ščetinarjev ni bilo. Zasledovanje

je bilo brez uspeha. Ker so življenjski pogoji ugodni, saj je dovolj gozdnih sadežev, zlasti kostanja in želoda in tudi strnjenih gozdov, goščav, grap in mlakuž za kaluženje, so se prašiči jeli hitro množiti, mogoče tudi še priseljevati. Ob slabem obrodju gozdnih sadežev so kmalu delali občutno škodo hribovskim kmetom, zlasti na koruzi, ovsu in prosu. Koruzne njive so predrzno pustili tik ob mestu.

S pogoni jim nismo mogli več let do živega. Skušnje pa so nas izučile, da sedaj tudi že v kopnem, če jih zalotimo na ležiščih, ne ostanemo brez plena. Ob ugodnih snežnih razmerah pa smo imeli že dostikrat odlične uspehe. Najtežji uplenjeni merjasec v našem lovišču je tehtal 217 kg.

Mnogo so jih uplenili člani družine, precej pa tudi lovski gostje. Nekaj jih je padlo tudi slučajno pri čakanju srnjaka. Če so nam obstreljeni pobegnili v sosednja lovišča, smo obvestili sosede tako, da v več primerih niso bili izgubljeni.

S čakanjem ob luninem svitu nismo imeli posebnih uspehov. Nerad se pokaže na svetlo, ali te dobi v nos, pa tudi strel ni siguren.

Da je ranjen nevaren, naj pričata dva doživljaja: Nekega dne gre član naše družine s svojim prijateljem v Bodoveljsko grapo po drvarja, da bi mu posekal nekaj lesa. Bilo je precej snega. Ko so se vračali, je drvar zastal. Po gazi za njim jo primaha merjasec, po opisu preko 100 kg težek. Možak ga je najbrž česnil s sekiro, ki jo je imel pri

sebi. To ga je stalo skoraj življenje. Razjarjena žival ga je podrla in močno zmrcvarila. Rešil ga je po vsej verjetnosti njegov psiček, ki je grizel merjasca v nogo, da je ta pustil žrtev in se pognal za psom. Ker je blizu domačija, mu je pes utekel. Drvarja so sicer rešili ostal pa je invalid. Prašič jo je dalje ubral proti vasi in na gazi prehitel omenjena tovariša, ki ju je skoraj podrl. Kako se je lovec kesal, ker ni vzel s seboj puške, je težko povedati. Blizu vasi je ščetinar zavil v breg in zginil v gozdu.

Maks Mavri
LD Skofja Loka

Razvoj jelenjadi severno od Karavank

Gojitev jelenjadi je le na širokem področju mogoča. Zato upam, da ne bi bilo napak, če bi se seznanili lovci južno od Karavank, kako se razvija jelenjad na severni koroški strani. Za divjad ni ne revirskih in ne državnih meja, prav tako tudi ne za lovsko miselnost. V tem smislu so tudi vsako leto mednarodne konference med Jugoslavijo, Avstrijo, zadnji čas pa tudi z Italijo. —

— Jelenjad na koroški strani Karavank je še mlajšega izvora. Se pa prav dobro razvija v veselje vseh lovsko pravično mislečih lovcev. Pred drugo svetovno vojno ni bilo severno od Karavank nobene stalne jelenjadi. Le tu in tam je prišel kak kos z jezerske strani, pa je bil vselej takoj obsojen na smrt, če se ni pravočasno umaknil čez vrh na kranjsko stran. Med drugo svetovno vojno, okrog 1943, se je na več krajih podrla obora takratnega Bornovega lovišča »Dolga njiva«. Del jelenjadi se je iz Dolge njive preselil na koroško stran v Korte ter se tam zadrževal. Večji del te jelenjadi je postal žrtev vojne in povojnih razmer. Nekaj kosov pa je le ostalo pri življenju, kot osnova sedanjemu staležu. — Leta 1948 je zarukal prvi jelen v revirju Grintovec. Stalež se je počasi večal. Skrbna gojitev in izdatno krmljenje pozimi sta prirastek pospešila, tako da je bil 1953 že prvi jelenji ruk; oglašalo se je že po več jelenov. Tudi je bil že prvi uplenjen, čeprav le II b, bil je jelen. Tako je šlo iz leta v leto. Stalež se je večal, prirastli so tudi krepki, dobri, prav dobri jeleni.

Gojitev jelenjadi pa na koroški strani Karavank nikakor ni lahka in enostavna. Prvič zato, ker je v vsem kraju, kjer se na-

Foto M. Mavri

haja jelenjad, intenzivno gozdno gospodarstvo, drugič, ker predel sestoji iz številnih majhnih lastnih lovišč. Star pregovor pa pravi, da v kompaniji še pes crkne. Kot že rečeno, je gojitev jelenjadi le na velikem področju mogoča in je v tem primeru zelo otežkočena. Vsaka glava ima svojo pamet, je nekoč rekel Ribničan, ko je zvrnil voz zeljnatih glav. Tako je tudi tukaj z gojitvijo jelenjadi —. Eni jih ščitijo in gojijo, drugi vidijo v njih le gozdne škodljivce, ker pojedajo podrast, v zimskem času olupijo celo kako jelko ali smreko, tretji pa vidijo samo lepe kose divjačine za njihove nikoli polne lonce. Kljub temu se je s skrbno gojitvijo in nemalimi finančnimi žrtvami posrečilo prvim, dvigniti stalež na današnjo višino, okrog 80 jelenjadi —. Prvih deset let se je jelenjad zvesto držala v Kortah, potem se je začela počasi razširjati proti vzhodu, proti Obirski, Beli in Remšeniku, vse tja do Pece. Ko je ta jelenjad prekoračila reko Belo, se je kmalu pojavila ne le v Remšeniku, temveč tudi v Logarski dolini in Solčavi. Morda je ta jelenjad naselila tudi revirje okrog Črne na Koroškem.

Ta jelenjad je zelo krepkega rodu, saj so bili uplenjeni in iztrebljeni jeleni ter brez trofeje težki do 182 kg. Tudi košuta je bila ustreljena, (na žalost vodeča) ki je tehtala iztrebljena 113 kg. Stalež, ki se danes drži na področju severno od Karavank, med Košuto in Peco, je vsekarjelo znosljiv za gozd in polje. Če bodo koroški lovci tudi naprej tako gojili in tudi lovsko pravično lovili, bo še marsikateri uplenil trofejo, ki mu bo v zadovoljstvo in plačilo za njegov trud in žrtve pri gojitvi jelenjadi.

Leta 1960 je bil uplenjen nepravilen štirinajsterak s 7,80 kg težkim rogovjem in 188 Nadlerjevimi točkami, 1961 pa pravilen šestnajsterak s 7,05 kg težkim rogovjem in 185 Nadlerjevimi točkami. To kaže, da ima ta jelenji rod odlične zasnove. Koroške lovce upravičeno skrbi, kaj bo z njihovo divjadjo v bodoče. Kajti novi deželni lovski zakon daje lovstvo v roke nelovcem. Še bolj se je bati, da preide v roke ljudi, ki so nasprotni lovu in lovstvu sploh.

Železna Kapla
Franc Eržen

Lov na jereba

Eden najlepših lovov je vsekarjelo lov na jereba. Opisal bom doživljaj, ki se povsem drugače konča kot navadno, z uplenjenim petelinčkom.

Lanski topli september ni bil spodbuden za lov na tega krilatega viteza. Znano je, da se najraje odzove in prileti na klic, ko sneg pobeli vrhove in od tam pihlja mrzla sapa. Najraje rano zjutraj. Jerebarji tako zelenega vremena lani še nismo dočakali. Zato hodimo zgodaj zjutraj in na večer na mesta, kjer domnevamo, da se drži jerebji par.

Dne 26. septembra sem bil še pred dnevom na mestu, kjer se mi je prejšnji večer oglašal, a ni hotel pristati. To je grapa, na obeh straneh so obrasla pobočja, ponekod tudi gole skale, roviti, porasli z leščevjem in drugim grmovjem. Na dnu žubori skromen bister potoček, ki se niže zgubi v prodnatem koritu.

Pričnem vabiti. Prvi klic brez odziva. Na drugi klic kratek prelet in nato kratka kitica. Aha, mladenič si! Ne odgovarjam, čakam, naj se ponovno oglasi. Čez nekaj časa se oglasi, nato vse tiho. Prav na lahko spet zapiškam, v klobuk. Jereb se več ne oglasi. Kaj je vzrok? Dozdevalo se mi je, da je nekaj preletelo čez mene (bil sem pod smrekami), a ne s tistim značilnim ropotom jereba. Čez čas spet rahlo zapiškam, spet prelet čez mene. Nato vidim, da je večja ujeda sedla na smreko kakih 40 m od mene. S strelom jo sklatim in pobrem — kanjo. Ti nedolžna ptica, kaj tebi tudi gre sočno meso jerebčka v slast? S tem je bila rešena uganaka, zakaj se je jereb potuhnil. Po tem dogodku je bilo na tem mestu konec z lovom. Pomaknem se više po grapi, kjer sem poleti večkrat videl celo kito. Tu nekaj časa mirno sedim, nato piskam, piskam brez vsakega odziva. Že sem na tem, da zložim stolček in spremenim mesto, ko naenkrat pridirjata letošnji srnjček in srna. Kaj preganja srnjad? Lisica bo! Hitro spremenim naboj s šibrami v moji bok polrisanici. Naenkrat pridrvi po sledu srnjadi velik črn volčjak, a brez glasu. Zaradi razdalje 50–60 metrov se odločim za kroglo. V daljnogledu na puški spremljam psa med drevjem — nato kratko zabrlizgam — pes se ustavi, v tem je tudi konica na njegovem pleču — pok in že se valja po bregu v potoček. Izvlečem psa iz vode, da je ne bi onesnažil; bil je izredno velik volčjak, črn z umazano belim ožigom. Naenkrat opazim, da beži od mene drug majhen pes. Temu nisem utegnil upihnniti zločinske duše. Podoben je bil terijerju. Sklepam, da sta skupno lovila. Mali je imel verjetno boljši nos in znal divjad poiskati, veliki je pa boljše tekel in davil. Oba sta tiho gonila kot prave zverine. Koliko divjadi sta že uničila?!

Trofeje res ni bilo, a tega doživljaja ne bi zamenjal z uplenitvijo obeh mojih srnjakov letos. Ta dogodek nas tudi opominja, da moramo pogosto v revir in preiskati vse skrite kote, kjer se razodevajo stvari, ki jih navadno niti ne slutimo.

To je bil eden mojih najlepših lovov na jereba.

A. Št., Bled

Lisica na parni, druga pod kadjo

V 11. številki našega glasila na strani 364 pod naslovom »Lisica na parni« se dopisnik vprašuje, kako da se garjeve lisice zatekajo na parne. Meni, da vremenske nepravilike vplivajo nanje, da si poiščejo suho ležišče. Ta ugotovitev je razumljiva, vendar se tudi zdrave lisice rade zatekajo na parne. Takih primerov sem slišal že več, sam pa sem doživel tale dogodek: Pred nekaj leti sem v decembru prevzemal izdelan les v gozdu. Sveže zapadli sneg je oviral delo, zato sem imel delavca, ki mi je pomagal iskati zasnežene lesne izdelke. Po najinem odhodu pride na dom sosed in pove moji ženi, da ima lisico na parni, naj jo pridem ustreliti. Starejši sin, ki ni vedel na katero stran sva z delavcem krenila, naju je našel šele ob dveh popoldan. Kljub temu, da sem mislil, da me od sedmih zjutraj do dveh popoldan lisica gotovo ne bo čakala na parni, sem brez odlašanja krenil naravnost k sosedu. Ko pridem tja, zagledam straže domačih okoli parne. Gospodinja mi je povedala, da je nesla kuram pičo, ko je zagledala pod parno, kako se je lisica pogrnala med kure. Na njen krik je lisica skočila po stopnicah na skedenj in se po tam zloženih otipih splazila v parno na slamo, kjer je ostala. Ogledal sem situacijo in ugotovil, da moram lisico ustreliti kar na parni, sicer mi za vogalom pobegne v 10 metrov oddaljen gozd. Iz previdnosti sem v svislih naredil luknjo za izstrelek, ker je bila pač v slami. Lisica je bila popolnoma zdrava, dobro rejena, okoli ležišča pa je bilo precej kurjega perja, mačja glava in več svinjskih kosti, ki jih je pobirala na smetiščih. Iz vsega tega je bilo sklepati, da je lisica dalj časa hodila počivat na to mesto.

Drugi tak dogodek je bila lisica pod kadjo. Neko nedeljo popoldan julija 1959 mi pride sosedov fant povedat, da imajo doma lisico pod kadjo, naj jo pridem ustreliti, sicer jo bodo izpustili. Oprtal sem puško in jo ubral za fantom. Na kraju najdem zbrano množico ljudi kot na kakšni pri-

reditvi. Vse jo hotelo kukati v kad od koder so svetili žarometi starega lisjaka. Zelo težko je bilo streljati zaradi množice ljudi, vendar se mi je posrečilo preden mi je lisjak mogel uteči v bližnje grmovje.

Gospodinja Soršakova mi je povedala zgodbo. V soboto so razdrli stari kurnik, da bi tam postavili svinjak, na njem pa novi kurnik. Ker pa v soboto niso bili gotovi, je morala gospodinja pet kur in nekaj piščancev zapreti pod poveznjeno kad. Da bi se pa kure ne zadušile, je kad malo privzdignila in jo podprla s krepelcem. Sinoči pa, preden so šli spat, imeli smo še luč, zasliši, da kure kriče. Z lučjo gre gledat in vidi, da je kad docela poveznjena. Malo jo privzdigne, posveti in vidi nekaj mrtvih kur in tri piščance. Ob nasprotni steni kadi se je tiščal lisjak in žareče gledal vanjo. S krepelcem je zbežala kure izpod kadi, odbrala žive od mrtvih, na kad pa nadevala kamenja. Ko pa je že šla k počitku, se je spomnila, da bi mogel lisjak podkopati in pobegniti. Poklicala je sina, s katerim sta pod kad porinila vrata in potem kad obrnila, na vrata pa nadevala kamenja, da lisjak ni mogel privzdigniti vrat.

Po tem mi je bilo jasno, kako se je to zgodilo. Lisjak je bil vaje hiše, saj je hodil po hišne zajce, kakor mi je pripovedovala gospodinja in zato jih ni mogla več zdrževati. Ta večer je lisjak zavohal kure pod kadjo. Ker je bila odprta majhna, je tiščal vanjo, s tem privzdignil kad, pri čemer je podporno krepelce padlo in kad je poveznila lisjaka. Da pa ne bi pobegnil, ko je s krepelcem bezala kure izpod kadi, je branila luč, s katero je svetila pri odprtini.

Tako je končal star, skoraj popolnoma škrbast lisjak.

Josip Štukl
LD Cigonca

Moj prijatelj

Lepega poletnega dne 1957 je oče prinesel domov majhnega lovskega terijerja rekoč, to bo moja druga puška. Reksi, kakor smo dali ime novemu članu družine, je bil zelo bister. Že po nekaj dnevih bivanja pri nas je pričel prisluškovati glasovom živali.

Lepo se je razvijal in končno razvil v močnega lovskega psa. Zvesto je spremljal očeta lovca po skritih poteh gozdov. Mnogo lisic je pokončal v lisičinah s pomočjo lopate in puške. Toda pri tej požrtvovalnosti so mu lisice

uničile najdražje, vid. Oslepel je na levo oko. Zdravili smo ga s pomočjo veterinarja, toda zaman. Slep je bil na eno oko, na drugo je še videl. A sreča je opoteča, oslepel je na drugo. Postal je pravi siromak. S solzami v očeh smo se morali posloviti od zvestega prijatelja.

Odšel je z očetom, vrnil pa se je oče sam. Mali prijatelj pa je ostal med tihimi stoletnimi smrekami, kjer je tolikokrat spremljal očeta. Bil je kot nabita puška.

Ciril Oicl,
Raduše pri Slovenjem Gradcu

Moj prvi lov

Precej časa je že preteklo odkar sem se odpravil na svoj prvi lov.

Sonce je zahajalo. Še uro ali dve in nad Savo se bo spustila megla, izza Karavank pa se bo prikazal mesec.

Eno izmed takih noči sem tudi jaz izbral za svoj sprehod s puško ob Savi. Hodil sem že skoraj pol ure, ko zaslišim šum. Kot nalašč je bila pred mano majhna gozdna jasa. Počasi se privlečem do bližnje bukve, skoraj edine med smrekami ob obali Save na robu koruznih njiv. Kmalu zagledam v mesečini štiri živalce, bile so lisice, stara s tremi mladimi. Previdno sem vzdignil puško in po strelu je obležala ena od mladih, čeprav nisem mislil njo. Skoraj mi je bilo žal, toda vseeno sem občutil zadovoljstvo ob misli, da sem že na prvem lovu imel uspeh. Od tedaj sem izbral vsako priložnost za lov.

Še sedaj, čeprav sem že v vojaški suknji, obujam spomine na lovske dneve, zlasti pa mi je ostal v spominu ta moj prvi lov.

Ivan Papler

Moj petelin

Zgornja Savinjska dolina ni znana zgolj po bojih iz NOV marveč po lepih in bogatih loviščih. Pod Menino je prijeten turistični kraj Gornji grad, od koder vodi cesta mimo Nove Štife na sedlo Črničva. Tam na Kašnem vrhu poje divji petelin in nanj me je vodil lovec Janez.

Do lovca sem prišel nek petek popoldne v aprilu. Ves dan se je pripravljal dež in res je potem deževalo do druge ure ponoči. Čakala sva, ker je močno teklo od drevja, a ob treh je Janez menil, da je skrajni čas, da odrineva. Po uri hoda sva se ustavila in jela prisluškovati. Razen sove se ni nič glasilo. Ko sva ponovno sto-

pila naprej, je na smreki ob poti močno zaropotalo in petelin je odjadral. Malo poteftana sva šla proti robu v upanju, da se kateri oglasi. Res ga zaslišiva. Odložil sem vse, kar bi me pri naskakovanju motilo. Petelin je pel dobrih 70 korakov više v hribu, takoj za robom na stari smreki. Pričel sem ga previdno naskakovati in ker je kapljalo z drevja, me je to precej motilo. Petelin je pel zdržema. Po desetih minutah sem prišel na strelno daljavo. Spiril se je malo pod vrhom stare smreke ter stegoval vrat proti vzhodu. Puška je bila že zdavnaj pripravljena, a zaradi premočne lovske mrzlice nisem nikakor mogel streljati. Drhtel sem po vsem telesu. Ko je petelin nastavlil novo kitico, sem dvignil puško in sam ne vem, kdaj sem ukrivil prst. Slišal sem samo pok in močen padec. Skrivnostni pevec je za vedno utihnil. Negibno je ležal črni trubadur v majhni kotanji in kapljica krvi mu je polzela po vratu. Z neko tesnobo v srcu sem ga pogladil po še toplem vratu, ko mu je Janez dajal zadnji grižljaj, meni pa podal zeleno vejico.

Jože Sardinšek, LD Polšnik

Srečanje z medvedom

Že nekaj tednov so ljudje govorili o medvedu v Javorniku. Dne 15. maja 1962 sta pa dva Zelšana naletela nanj na Krlišču, kamor sta šla podirati drevje. Nahrbtnik z malico sta odložila pod bukev in se lotila dela. Nekako ob 11. uri je France zaslišal v grmovju šum in pokanje dračja. Nista se zmenila za to, a kmalu se prikaže za ovco velik, shujšan medved. Naravnost proti nahrbtniku jo je mahal in sprva sta Tone in France samo gledala to prikazen. Toda medved je v nahrbtniku zavohal jedila, pograbil nahrbtnik in ga jel vleči s seboj. Za kamen, ki mu ga je zalučal France, se medved ni zmenil. Ko sta drvarja videla, da ni druge pomoči, sta šla nađenj s sekirami. Pri tem se je medved nekoliko odmaknil in spustil nahrbtnik, ki ga je France previdno pobral in odnesel. Toda medved je bil nejevoljen in se ni dal premakniti. Drvarja sta za podrtitev resničnosti o prikazni medveda sklicala iz bližine nekega Čerkníčana, ki se je pa tudi ustrašil kosmatinca, čeprav je bil ta še ves mršav in shujšan od brloga. Doma sta drvarja izjavila, da raje ne gresta nikdar več v gozd, če bi se morala še enkrat srečati z medvedom.

Drago Pečkaj
Zelše pri Čerknici

Tekma ptičarjev LZ Ptuj 7. in 8. aprila 1962 v lovišču LD Jože Lacko

Po pravilniku so k tekam pripušeni le psi, ki jim je telesna ocena dobra ali boljša. Zaradi tega se vrši pred tekmovalcem telesno ocenjevanje. Ocenjevalec že opazuje psa na »vodljivost« ob samem prihodu. Vtis, ki ga dobiš od vodnika, ob katerem koraka pes ob levi nogi, je povsem v nasprotju z vodnikom, ki ga pes pripelje ali bolje rečeno — privleče!

Spomladanska vzrejna tekma ptičarjev v Ptujju je bila ob zelo nepovoljnih pogojih za mlade ptičarje. Vegetacija je bila še nerazvita in divjad brez kritja. Povrh tega je pihal močan in topel veter, ki je bil mladim ptičarjem občutna ovira pri uporabi nosu.

Zanimanje za tekmo je bilo veliko. Žal so se ti opazovalci porazgubili še pred zaključkom.

Divjadi je bilo dovolj, a zaradi pomanjkanja kritja se je vsa prezgoda umaknila. Poseben problem je bil z zajci; videti jih je bilo mnogo, križarili so sem in tja po golem polju, a v primerni razdalji tako, da je bilo izredno težko preskusiti zasnovo po zdravem sledu.

Vrstni red tekmovalcev je bil naslednji:

1. Bor Loperški, nemški kratkodlaki ptičar, prav dobre telesne ocene, last M. Zličarja, vodnik Fr. Rakuša, je bil mnogokrat v lovišču pod pravilnim vodstvom. Na njivi je bilo nekaj jerebic, za katerimi je previdno natezal. Ko je občutil, da jerebice beže po tleh, jih je previdno obkrožil in s tem prisilil, da so se dvignile. Z obkrožanjem in zaustavljanjem po tleh bežečih jerebic je pokazal zrelost. Tudi v ostalih predmetih ima prav dobro zasnovo — 112 točk, Ia.

2. Boj, nemški kratkodlaki ptičar, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Milan Ivežič, je zelo umirjen pes, dobro voden in v pravilnem odnosu do vodnika. V predmetih zasnove je bil odličen in tudi v priučenih predmetih je ustrezal — 112 točk, Ib.

3. Cer Polenški, ostrodlaki ptičar, dobre telesne ocene, lastnik Zvonko Predan, vodnik njegov sin; je potomec ostrodlakih prednikov a je po zunanosti bolj podoben nemškemu kratkodlakarju. Po temperamentu in obnašanju je ostrodlakar. V predmetih zasnove je zadovoljil, le v predmetu zasnove po zdravem sledu zajca je zelo neprijetno presene-

til. Ta predmet leži namreč tej pasmi bolj kot pa kratkodlakarjem. V priučenih predmetih ga bo treba utrditi z vso strogostjo, da bo ta temperamentni pes rahljiv — 104 točke, II a.

4. Cobi Polenški, nemški ostrodlaki ptičar, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Franc Vidovič. Cobi je brat prej opisanega Cera, a je po zunanosti izrazil ostrodlakar! V predmetih zasnove in v priučenih predmetih je prav dober, vodnik ga ima temu primerno v roki. Zaradi neprimerenih terenskih pogojev (golo polje in številni zajci) se je pes pri iskanju preusmeril na oči, kar pri boljšem kritju ne bi mogel in bi bolje odrezal — 98 točk, II b.

5. Beno (Aron) Trgoviški, nemški kratkodlakar, prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Valentin Jugovič, je izrednega temperamenta in je pri delu na polju pokazal prav dobro zasnovo. V priučenih predmetih je žal odpovedal, posebno v poslušnosti in vodljivosti. Aron bo le služil namenu, če bo vodnik z vso strogostjo in doslednostjo zamujeno takoj odpravil — 95 točk, II c.

6. Cigo, nemški kratkodlakar, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Stane Lukman, je pokazal dobro povprečje v vseh predmetih in je mlademu vodniku čestitati, da je tega temperamentnega ptičarja obvladal. Pri nadaljnjem vodstvu mu bo treba posvetiti posebno pozornost pri stoji in iskanju — 95 točk, II č.

7. Džoni, angleški seter, prav dobre telesne ocene, vodnik Mirko Fluher, je izrednega temperamenta in hitrosti in vztrajnosti, kljub temu ga ima vodnik v roki. V predmetih zasnove je zadovoljil; imel je nekoliko smole, da na popolnoma golem polju dlje časa ni prišel na divjad, ker se je prezgoda umikala — 93 točk, II d.

8. Rosa, nemška kratkodlaka ptičarka, dobre telesne ocene, temperamentna in je to pokazala tudi na terenu. Vodniku ni uspelo, da bi jo obvladal niti je bila povezava med vodnikom in psom zadovoljiva. Njeno iskanje je bilo nesmotno; v ostalih predmetih je pokazala zadovoljivo zasnovo — 98 točk, II e.

9. Biba Loperška, nemška kratkodlaka ptičarka, telesno neocenjena, lastnik L. D. Kidričevo, vodnik Zupanič, je zelo temperamentna a žal je bila premalo vodena. Zato vsa zasnova ni bila zbuena. Zajčji sled ji je bil trd oreh in v stoji ni zanesljiva. Zato je pri nadaljnjem šolanju po-

trebna stroga doslednost — 77 točk, III a.

10. Bari, nemški kratkodlakar, telesno še neocenjen, lastnik in vodnik Šprah, je bil v slabi kondiciji in zaradi tega se tudi njegova zasnova pri delu na polju ni pokazala v dobri luči. Očigledno je bil pes premalo voden, posebno mu je bil zajčji sled trd oreh — 70 točk, III b.

Ob zaključku so bila dana navodila in napotila za nadaljnje šolanje z željo, da bi se vsi videli na jesenski vzrejni preskušnji.

Lovska zveza Ptuj je vsem dobro plasiranim dala praktična darila.

Omembe je tudi vredno, da so se psi-tekmovalci ustavili sredi polja in motrili okoli. Če je nekje zajček vstal iz loža, so šli za njim dokler so ga videli. Z nosom po sledu niso nadaljevali, ker jih vodnik v tem ni vodil. To pa je ravno osnova za donašalca zgubljene male divjadi.

Pri preskušnji strelomirnosti je precej tekmovalcev že prav dobro vedelo, kaj pomeni pok. Tudi po obnašanju na polju se da sklepati, da so vodniki svoje ljubljence jemali s seboj na lov, kar je v vsakem oziru nanje kvarno vplivalo. Po obnašanju nekaterih tekmovalcev sodeč, ne more več biti govora o šolanju marveč le še popravljenju pokvarjenega psa.

Po številu prijavljenih psov je bila to najbolj obiskana preskušnja ptičarjev mariborske lovske zveze. Spomladanska preskušnja je le ugotovitev podedovane zasnove, ki je napotilo za nadaljnjo vzrejo. Jesenska vzrejna preskušnja je pa merilo za pse in za vodnike in želimo, da bi se vsi obiskovalci in vodniki s svojimi ljubljenci tudi v jeseni pojavili v enakem številu. Prijavite se pravočasno, čakajo vas lepa darila!

Po pravilniku za spomladanske tekme sta bila ocenjena še dva starejša ptičarja:

1. Ada Cirkovška, nemška kratkodlaka ptičarka, prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Šarlah. Ada je zelo dobro vzgojena ptičarka in sorazmerno boljša v priučenih predmetih, medtem ko se njena zasnova ni povsem razvila. Opaziti je bilo, da je bila vodena v lovišču Mislinjske doline, kjer ni pogojev za poljsko delo. Njena povezanost z vodnikom je bila vzorna — 109 točk, II.

2. Džina, nemška kratkodlaka ptičarka, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Fric Confidenti, je zelo temperamentna, na žalost je bila vodena v Mislinjski do-

lini, kjer se njena zasnova ni popolnoma razvila. Pri preskušnji je imela smolo, da ni prišla niti do stoje niti do natezanja kljub temu, da je imela za to priložnost. V priučenih predmetih je zadovoljila — 87 točk.

Ivan Caf

Spomladanska preskušnja ptičarjev LZ Maribor 14. in 15. aprila 1962 v lovišču LZ Pobrežje

Zanimanje za našega ptičarja raste iz leta v leto in kar 27 psov je bilo na zbirnem mestu.

Po telesni oceni je za preskušnjo ostalo 21 ptičarjev in to 18 kratkodlakih nemških, dva žimavca in 1 angleški seter. Zaradi velikega števila psov je bila preskušnja v dveh skupinah.

Lovišče LZ Pobrežje je bilo z divjadjo dobro zasedeno. Vreme je bilo zelo ugodno, ker je rahel dež ohladil vso zemljo in v zraku je bilo dovolj vlage. Vsi ptičarji so večkrat prišli na zajca in na perjad.

Po sklepu LZ Maribor, da se vsak pripravnik udeležuje prireditve v času staža, jih je bilo precej navzočih, ki so z zanimanjem spremljali potek in prejeli potrdilo o udeležbi.

Po uspehu je bil vrstni red naslednji:

1. Bojko, nemški kratkodlaki ptičar prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Jurij Vrečar iz Celja. Pes je bil dobro voden in vodnik je vso zasnovo do skrajnosti izkoristil. Za delo na polju je pes usposobljen za jesensko preskušnjo — 117 točk, I a.

2. Džoni, angleški seter je po zunanosti lep, po obnašanju zelo temperamenten pes, ki je iskal v lepem galopu. Upošteval je vodnikova povelja, vzdržel pred zajcem — 114 točk, I b.

3. As, nemški kratkodlaki ptičar dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Štefan Greif, je v predmetih zasnove dokazal zrelost, v priučenih predmetih nekoliko slabši. Pes je zelo temperamenten in je zaradi tega potrebna previdnost pri vodstvu. Ker je še mlad, se bo tudi telesno še popravil — 106 točk, I c.

4. Bori, nemški kratkodlaki ptičar dobre telesne ocene, lastnik in vodnik V. Zavernik, je večkrat prišel na divjad, a se pri natezanju ni znašel. Njegovo iskanje ni sistematično in vodnik ga v tem pogledu ni podpiral niti ga je pravilno usmerjal. V ostalih predmetih je zadovoljil; pri njegovem temperamentu je strogo in dosledno vodstvo potrebno — 103 točke, I č.

5. Čita, nemška kratkodlaka ptičarka dobre telesne ocene, last-

nik in vodnik Jože Pesek, je bila na terenu zelo hitra in gibčna, v stoji še dovolj trdna, v ostalih predmetih zasnove zadovoljiva. Poslušnost bi morala biti boljša. Vodnik je bil popustljiv, po temperamentu sodeč rabi psica strogega in doslednega vodnika — 99 točk, II a.

6. Sik, nemški kratkodlaki ptičar dobre telesne ocene, lastnik LD Ruše, vodnik Adolf Dimnik, je dobre zasnove vendar je bil premalo voden. Pri boljši poslušnosti bi vpliv vodnika prišel do veljave in uspeh bi bil boljši — 97 točk, II b.

7. Aro, nemški kratkodlaki ptičar prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Jože Horvat, je v predmetih zasnove pokazal dober uspeh, v priučenih predmetih pa je pod povprečjem rabljivega psa na lovu. Posebno ga bo treba utrditi v ubogljivosti in strelomirnosti — 92 točk, II c.

8. Rol, nemški kratkodlaki ptičar dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Jože Samec, je pokazal prav dober nos, v ostalih predmetih zasnove je zadovoljil, le sled zdravega zajca mu je bil trd oreh. Ob doslednem vodstvu bo to rabljiv pes — 90 točk, III a.

9. Aro, nemški kratkodlakar dobre telesne ocene, lastnik Al. Fišer, vodnik Pisanec, je pokazal le povprečno zasnovo, ker je bil premalo voden; niti ni bil z zanimanjem pri delu. Mnogokrat se je ustavil in z očmi motril okoli, če bi kje zagledal divjad — 78 točk, III b.

10. Gač, nemški kratkodlakar dobre telesne ocene, lastnik Ivan Golob, vodnik Mirko Fluher, je križaril brez pravega zanimanja in pokazal le povprečno zasnovo. Bil je premalo voden. Ker je pes mirnega značaja, se bo njegova zasnova izboljšala ob doslednem vodstvu in rednem šolanju — 75 točk, III c.

11. Rolf, nemški kratkodlaki ptičar telesno neocenjen, lastnik in vodnik St. Režonja, je pokazal povprečno zasnovo in tudi v priučenih predmetih je zadovoljil. Le sled zdravega zajca mu je bil trd oreh. Pri strogem vodstvu in rednem šolanju bo to rabljiv pes, pri čemer treba posebne pozornosti za stojo in natezanje — 73 točk, III č.

12. Rina, nemška kratkodlaka ptičarka dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Hinko Rajšp, je na preskušnji pokazala ustrezno zasnovo, vendar je bila premalo vodena. Na terenu ni pokazala pravega zanimanja, videti je bila trdna, ker je prišla 40 km daleč ob kolesu. Tudi njena telesna kondicija ni bila za tekmo — 71 točk, III d.

13. Alko, nemški kratkodlaki ptičar, dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Florjan Jager, je nakazal dobro zasnovo, a je bilo opaziti, da je bil premalo v lovišču in da mu manjka pomoči vodnika. Pri zelo marljivem vodstvu bo vodnik nadoknadil zamujeno šolanje — 69 točk.

14. Bina, nemška kratkodlaka ptičarka dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Ivan Klobučar, je na preskušnji imela smolo, ker ni prišla do stoje niti do natezanja, kljub temu, da ji je bila priložnost za to dana. V ostalih predmetih zasnove je bila povprečna in tudi v priučenih predmetih je zadovoljila. Zaradi manjkajoče ocene v predmetih stoje in natezanja je dosegla le 68 točk. Vodnik jo ima v roki.

Posebno poglavje na spomladanski preskušnji so bili nemški kratkodlakarji: Bobi, Čedo, Bor, Astra in Boj, ki niso toliko pokazali, da bi se jim mogla priznati pozitivna ocena.

Še nekaj splošnih pripomb: Vsi tekmovalci vzrejne skupine so približno 12 mesecev stari in telesno še negotovi. Zato lastnikom priporočam, da jih ponovno pripeljejo na telesni pregled.

Po povprečju sodeč moram omeniti, da je bil sled zdravega zajca zelo trd oreh za večino tekmovalcev. Edini ptičar, ki je v tem primeru povsem zadovoljil in prejel oceno 4, je bil Bojko, vodnika Vrečarja. Po tem neuspehu sodeč posvečajo vodniki daleč premalo pozornosti tej panogi zasnove, ki je pa osnova za poiskanje obstreljene male divjadi.

Ivan Caf

PRIJAVLJENE PARITVE

Lovski psi:

Nemški kratkodlaki ptičarji:

Biba Bretonska JRPki 2351 — Lord Polanski JRPki 1972, leglo je bilo 18. julija 1962. Vzreditelj Jože Recek, Tešanovci 45, Martjanci. Plemenjak in psica sta bila na tekmi.

Alka Loperška JRPki 2336 — Bol JRPki 1829, leglo je bilo 15. VIII. 1962. Vzreditelj Mirko Čurin, Ormož, Ptujška cesta 11. Plemenjak in psica sta bila na tekmi.

Lovski terierjeri:

Kuna JRLT 1528 — Nazdar Travnogorski JRLT 1525, leglo bo 8. IX. 1962. Vzreditelj Lovska družina Sodražica, psarna Travnogorska. Plemenjak in psica sta bila na tekmi.

Majska JRLT 989 — Runo JRLT 820, leglo bo 3. IX. 1962. Vzreditelj Janez Intihar, Jelen-dol 2, pošta Dolenja vas pri Rib-nici. Plemenjak je bil na tekmi.

Brak jazbečarji:

Bora JRBj 874 — Bojči JRBj 1081, leglo je bilo 26. VIII. 1962. Vzreditelj Jože Črešnik, tapetnik, Dravograd št. 39.

Čika JRBj 1039 — Lovko Ta-titovski JRBj 770, leglo je bilo 9. VII. 1962. Vzreditelj Lovska zveza Celje. Plemenjak in psica sta bila na tekmi.

Resasti istrski goniči:

Bistra Javorniška JRGri 798 — Pelin JRGri 694, leglo je bilo

13. VIII. 1962. Vzreditelj Gvido Kozlovič, Cerknica, cesta IV. ma-ja 45.

Kratkodlaki istrski goniči:

Ruža JRGki 3036 — Gonči JRGki 3290, leglo je bilo 26. VI. 1962. Vzreditelj Ivan Ušen, Lo-kovica 124, pošta Šoštanj.

Belka JRGki 3352 — Rek JRGki 2404, leglo je bilo 1. VIII. 1962. Vzreditelj Franc Kovač, Kot 77, pošta Semič. Plemenjak je bil na tekmi.

Posavski goniči:

Elma JRGp 3214 — Cic JRGp 2502, leglo je bilo 14. VIII. 1962. Vzreditelj Zdravko Ajdič, Skor-no 41, pošta Šmartno ob Paki. Plemenjak je bil na tekmi.

Kinološka zveza Slovenije

Nova sodniška pripravnika:

Za oceno zunanosti in delo vseh vrst ptičarjev: Mirko Con-fidenti, Ljubljana, Pred konjuš-nico št. 5. Za oceno dela jamar-jev: Sodnik za oceno zunanosti jamarjev: Stanislav Gobec, dipl. vet. Martjanci, Prekmurje.

Odlikovanja:

Kinološka zveza Slovenije je odlikovala z redom I. stopnje za zasluge na kinološkem polju: Univ. prof. dr. Jožo Ranta, Ljub-ljana; dr. Janka Lavriča, Ljub-ljana in Bogdana Sežuna, Ljub-ljana.

Kinološka zveza Slovenije

PO LOVSKEM SVETU

DŽARKENT

Ko sem se z Ivanom vrnil iz soteske Tymir-lyk, sem Amirova in voznika že našel pripravljena na pot. Težko sem se poslovil od Ivana. Za to dobo se mi je s svojo neugnano lovsko podjetnostjo silno prikupil.

Ker je vladala v nižini neznosna vročina smo se odločili, da bomo potovali le zgodaj zjutraj in ponoči, čez dan bo pa počitek za ko-nje in za nas.

Pot nas je vodila po izredno plodoviti po-krajini Semirečja (pokrajina sedmih rek). Imeli smo dve možnosti, da pridemo v obmejno mesto Džarkent. Reko Ilji smo morali v obeh primerih prekoračiti. Ker pa nismo bili prepričani, da brod za prevoz ljudi in konj pri Taškarasu obratuje smo se odločili za daljšo pot preko mesta Iljisk, kjer je bil edini most preko 1000 km dolge reke. Seveda smo zaradi tega morali na-rediti velik ovinek preko Wjernega — Iljiska do Džarkentat. Glavno mesto te oblasti je mesto Wjerny. Leži zelo slikovito ob vznožju pogorja Alatau. Mesto Wjerny so po revoluciji pre-imenovali v Alma-Ata. Alma pomeni jabolko in atà (poudarek na drugem zlogu), pa pomeni našega ata. Torej oče jabolk. V resnici je ta po-krajina tako nepopisno bogata in rodovitna, da ljudje ne vedo kam s sadjem in povrtnino. Sadje vkuhavajo v stotine lesenih čebričkov v vsakem gospodinjstvu. Marelice in breskve pa suše na soncu. Te suhe marelice in breskve prihajajo na trg v tisočih vrečah, pod imenom urjuk.

Samo en dan smo se pomudili v tem res lepem, slikovitem mestu. Spešili smo dalje v mesto Džarkent na kitajsko mejo, kjer sem imel dogovorjen sestanek s trgovci iz karkarin-

skega sejma. Domenili smo se namreč, da mi javijo svoj prihod z blagom v to mesto, ki je najbližje meji. Mesto Džarkent leži 25 do 30 km od rusko-kitajske obmejne postaje Horgos. To mestece je značilno stepno gnezdo z nizkimi, za-nemarjenimi hišami, grajenimi z nežgane opeke (saman) ali enostavno iz blata. Hiše so zaradi potresov brez izjeme pritične. Ulice so široke in tako nedopovedljivo prašne, da če se voziš z vetrom, prideš na cilj tako strašno prašen, da svojega sopotnika ne spoznaš. Edini karavan seraj, v katerem smo se lahko ustavili, je bil pred meseci požgan in le za silo popravljen. Za-to smo se utaborili kar na dvorišču.

Drugi dan sem poslal Amirova z voznikom na obmejno rusko postajo Horgos, da vzpostavi zvezo s kitajsko obmejno postajo Čim-pan-see. Prihod tujca v tako podeželsko mesto kakor Džarkent, je bila senzacija, ki se je bliskovito raznesla po naselju. Ljudje so oblegali dvoriščna vrata in med radovedneži, ki so se prerivali, sem opazil tudi dolgina, ki je pritegnil mojo po-zornost s svojo posebno zunanostjo. Ko je po kratkem oklevanju pristopil, se mi je predsta-vil za tamkajšnjega učitelja ljudske šole, Pavel Petrovič Surkov. Ker je pred šestimi meseci šola pogorela, je bil pravzaprav brez posla in je čakal da zgrade novo šolo. Možak zasluži, da ga nekoliko opišem. Bil je izredno visoke in ko-ščene postave, do skrajnih meja mršav, rdečelas, z izredno dolgimi rokami, s konjsko lobanjo in proč štrlečimi ušesi. Iz te konjske glave so te pa gledale tako zaupljivo prekrasne oči, da so se vsi drugi telesni nedostatki kaj kmalu raz-blinili in nehote si moral človeku zaupati na

prvi pogled. Povabil sem ga naj prisede na klop, da se malo pogovoriva. Na moje vprašanje kako je kaj učiteljeval do požara mi je kar odkrito priznal, da s šolo ni bilo kaj prida opravila, ker je učenec zelo malo in še ti so bili več doma kakor v šoli. Ker je imel na voljo prostega časa na pretek, se je pečal s čebelarstvom in sadjarstvom; najraje je pa hodil na lov.

Ko sva prišla do lova se nama je pa jezik kaj hitro razvezal. Zvedel sem, da je v okolici mnogo fazanov, precej je tudi lisic in kuncev. Posebna nadloga za kmete pa da so divji prašiči.

Na moje vprašanje, če prašiče kaj preganjajo, mi je povedal, da četudi bi muslimansko prebivalstvo imelo orožje, (odvzeto jim je bilo za časa vstaje 1905 med rusko-japonsko vojno) bi tega ne delalo, ker jim Koran lov na to nečisto žival prepoveduje. Pregarjajo jih le s tem, da zažigajo ognje in mečejo na živali goreča polena. Škoda, ki jo povzročajo divji prašiči v nasadih lubenic in dinj, še bolj pa v riževih plantažah, je pa, po njegovih besedah, prav občutna.

Kozaško prebivalstvo pa, ki je bilo od carske vlade zelo privilegirano, in do zob oboroženo ter imelo nekako kontrolo nad tukajšnjimi plemeni, si je našlo bolj donosen posel. Organizirali so stalno kontrabando s surovim opijem na Kitajsko in s čajem in svilo iz Kitajske. Ta posel pa čeprav tvegan, ker so prišli večkrat v konflikt in spopad z obmejno stražo, je bil tako donosen, da jim je bilo pobijanje divjih prašičev deseta briga.

Ko je Surkov opazil mojo dvocevko in risanico, me je takoj poprosil če si ju sme ogledati. Tudi mi je priznal, da ima doma svojo dvocevko. Tako sva se domenila, da pride drugo jutro zarana po mene, da poskusiva na fazane.

Še preden se je dobro zdanilo, je bil Pavel že tu. Prišel pa ni sam temveč v družbi svojega štirinožnega prijatelja. Če je bil že gospodar sam po svoji zunanosti prava redkost, je bil njegov psiček nad vse smešen spaček. Nemogoč križanec v velikosti našega španjela s stoječimi ušesi, ogromno glavo, do neverjetnosti kosmat, dlaka brez barve, ne siv in ne rjav in ko nama je kasneje privlekel iz neke mlake ustreljenega fazana je bila njegova mokra dlaka popolnoma črna. Dolg, kosmat, navzgor kakor srp zavihan rep je bil menda njegov največji ponos.

Kakor se je pozneje izkazalo, sta se ta dva čudaka na lovu do podrobnosti sporazumevala. Razumel je vsako njegovo kretnjo in takoj, ko smo jeli prečkati gosto zaraščeno ščavje, je pred nama v najlepši strelni razdalji prešaril ves teren. Če dalj časa ni videl svojega gospodarja, se je vzpel na zadnje noge, ugotovil navzočnost gospodarja in nadaljeval svoje delo.

Preden sva pričela z lovom, mi je Pavel Petrovič ponudil svojo puško na ogled. Komaj sem še ugotovil, da je bil to izdelek Tulske tovarne orožja, ki je slovela po vsej Rusiji zaradi izredne kakovosti lovskega orožja. Ta dvocevka je bila le žalosten ostanek te slave. Imela je samo desnega petelina, ker je levi že pri nakupu manjkal. Cevi zarjavele do hrapavosti in zaklep do skrajnosti razmajan. Zelo sem dvomil v uspeh iz te podrtije.

Še na predvečer, ko mi je Surkov priznal, da ima doma dvocevko, mi je v en glas tudi povedal, da že tri mesece nima niti prašinke smodnika niti ene netilke. Tulce in šibre pa da ima. Tulci da so stari, iz medi, šibre si pa sam sproti dela iz žebljev, žice, starih metalnih gumbov in iz podobnih ostankov. Z učinkom je kar zadovoljen, le da ne sme uporabljati premočnih nabojev.

Ko sem mu še zvečer pred odhodom nasul nekaj smodnika in dal potrebne netilke je možak obljubil, da pride zjutraj po mene.

Ko je Pavel Petrovič sprožil na prvega dvignjenega fazana, sem nehote obrnil glavo proč. No vse je bilo v redu. Puška je ostala cela in fazan je padel. Po triurni zelo utrudljivi hoji, kjer so nas že pri belem dnevu zmučili komarji, smo prišli do majhne lope, zgrajene iz trsja, kjer stražijo nasade dinj in lubenic pred divjimi prašiči. Tu smo napravili odmor, da se odpočijemo in okrepcamo. Uspeh našega lova je bilo 11 fazanov-petelinov, 4 kokoške, 5 kuncev in ena po moji nerodnosti sklatena sova.

Fazanov je tukaj prav mnogo. Le, da ni vsak strel toliko siguren, ker potem zaradi izredne goščave ne najdeš plena. Naš psiček se je sicer trudil kar se je dalo, vendar nismo našli pet fazanov.

Tudi golazni je na pretek v teh goščavah. Posebno strupenih kač je mnogo in zato je priporočljiva prav močna obutev in usnjene gamaše. Ko smo se vrnili okrog poldneva domov, se mi je Pavel Petrovič ponudil, da mi na tukajšnji način speče nekaj fazanov. Ker sem bil precej praznega želodca in iz radovednosti, sem privolil. Fazanom je Pavel enostavno posekal glave in spodnje dele nog in ne da bi jih oskubil ali iztrebil, zamotal v mokro ilovico, te kepe položil na žerjavico in zagrebel. Po kake tri četrt ure je s palico izbrskal iz žerjavice te kepe, jih položil na desko, z udarcem palice razpolovil kepe in lepo zarumenele, pečene fazane položil na lesen pladenj. O perju niti sledu. Vse je lepo ostalo v ilovici. Ko sem fazana z nožem odprl, je bilo treba v vročini popolnoma skrčeno drobovje le odstraniti in fazan je bil z dodatkom soli izredno okusna pečenka.

Ta način priprave gozdnega jereba (rjabčika) sem pozneje videl tudi v Sibiriji.

Ko sva pod večer sedela s Pavlom Petrovičem pri ognju na dvorišču karavan-seraja, se je vrnil tudi Amirov z voznikom iz Horgosa.

Moje trgovsko delo je bilo urejeno toliko, da nas telegrafska postaja pri carinarnici v Horgosu takoj brzojavno obvesti kakor hitro dobi avizo iz Čim-pan-see.

Tudi Amirova in voznika je neutrudljivi Pavel pogostil s pečenimi fazani.

Ko smo tako posedeli pri ognju in se grel, ker kakor je podnevi pri soncu vročina neznosna, so noči v stepi zelo hladne, sem opazil pri vratih nekega domačina, ki je dajal našemu Pavletu neke znake. Ko sem ga nato opozoril, je stopil k vratom in kmalu sta bila v prav živahnem razgovoru.

Pavle mi je potem povedal naslednje: Domačin, ki ima kmetijo, nekaj kilometrov od Džarkenta, je zvedel, da sem bil zjutraj na lovu na fazane. Prišel me je prosit, če bi mu napravil uslugo, da grem na divjega merjasca, ki mu pustoši bahči (nasade lubenic in dinj) in ki se je lotil ravno v pretekli noči njegove riževe plantaže in mu naredil ogromno škodo. Pavel mi je pa še pripomnil, da je že prej slišal o tem ogromnem merjascu, ki je baje tako predrzen in napadalen, da se ga domačini ne upajo plašiti z ognjem kakor sicer preganjajo to divjad. Odločil sem se takoj, da grem na merjasca tem bolj, ker sem imel časa na voljo. Domenili smo se, da pride drugi dan domačin z vozom po naju, ker je bila kmetija precej daleč od Džarkenta.

Drugi dan proti večeru smo že sedeli v jurti Uzbeka in se pripravljali na lov. Priprave so v glavnem obstojale v tem, da sem se moral braniti neznosnih napadov komarjev, ki so ponoči napadali v neverjetni množini. Predvsem je bilo treba zavarovati obraz. Tega mi je Pavel vsega premazal z kolomazom in tako na debelo, da so mi gledale le oči iz te maže. Preko te maže mi je vrat obvezal z ruto, da ne bi umazal obleke. Na glavi sem imel čepico z naušniki, na rokah rokavice.

Ker me je Pavel na vsak način hotel spremljati, se je tudi sam tako primerno našemil. Preden smo se poslovili od Uzbeka, nam je ta svetoval, naj vzamemo s seboj tudi sekire, kajti merjasec je izredno napadalen. Pavel se je tudi res oborožil s sekiro, ker na svoj pihalnik se ni preveč zanesel. Uzbek nas je spremil na kraj, kjer je preteklo noč merjasec napravil toliko škode. Prišlo se je že mračiti. Ko smo prišli do riževega polja, mi pokaže Uzbek majhno vzpetino, prav nad vodno gladino plantaže in mi postavi stolček, ki ga je prinesel s seboj. Želel nam je mnogo uspeha in se umaknil. Prej smo se še dogovorili, da se po strelu takoj javi. Sedel sem na stolček, Pavel pa je nekaj korakov za menoj legel kar na tla. Ravno sem imel še dovolj časa, da sem malo precenil razdalje in si

vtisnil v spomin obliko plantaže, ko se je že stemnilo.

Ker je bila noč popolnoma jasna, kakor so na splošno noči v centralni Aziji in je imela skoraj vziti že luna, sem bil prepričan, da mi pomanjkljiva svetloba ne bo ovirala sigurnega strela. Vendar sem nekajkrat pomeril in ko sem se pričel, da je muha na cevi natančno vidna na gladini, sem puško odklenil in si jo položil na kolena.

Tihoto so motili samo komarji, ki so cvilili okrog mene, toda do kože niso prišli. Pavel se ni premaknil.

Ko tako že precej dolgo sedim, se je popolnoma znočilo, vendar je postalo zaradi vzhajajoče lune kmalu svetleje. Kar zaslišim popolnoma razločne pljuske v vodo in zapazim na desno od mene večjo gmoto v vodi. Nisem pa bil siguren, če to ni kako govedo, tako ogromna se mi je zdela gmota. Ko je potem žival napravila nekaj korakov proč od brega, sem ugotovil po kratkih nogah, da to ni govedo, temveč merjasec. Razločno sem slišal, kako je hlatal in smukal klasje riža. Za sekundo je potapljal glavo v vodo, jo nato z zalogajem v rilcu dvigal, nekoliko počakal in potem žvečil. Merjasec mi je bil stalno na vidiku. Pomikal se je v diagonali vedno bliže proti meni. Razdaljo sem cenil od 150 do 200 korakov. Čeprav mi je srce malo pospešeno bilo, ker je bil to pač lov na prvega mojega merjasca, sem se kmalu pomiril, ker sem opazil, da merjasec kar spokojno melje svoj riž in da moje bližine niti ne sluti. V popolnoma ravni črti se mi je bližal. Razdalja se je krčila. Ko sem ocenil razdaljo na sto ali stodvajset korakov, sem sklenil, da pritisnem. Moj vinčester je na tako razdaljo imel do sedaj še vedno uspeh. Prav počasi, milimeter za milimetrom sem dvigal puško k licu. Ko sem imel žival dobro na muhi, za plečem približno v sredini gmote, sem sprožil in takoj repetiral. Sprožil sem v momentu, ko je imel merjasec glavo pod vodo. Sunkoma je dvignil glavo in napel vse sile, da odskoči. Vendar se mu ni posrečilo. Zadnji del mu je zdrknil v vodo in takoj sem vedel, da je krogla pogodila previsoko in prijela hrbtnico. Ker je merjasec silno otepal z glavo, nisem mogel takoj drugič streljati. Ko pa je za trenutek z glavo obmiroval, sem pomeril v sredino glave. Za trenutek je obstal, pa kmalu mu je začela glava kloniti k vodi in se pogrezati vanjo. Imel sem že tretjo kroglo v cevi, ker prvi le nisem zaupal. Ko je merjasec tako negibno ležal z glavo v vodi, sem spoznal, da je mrtev.

Pavel, ki je vse to opazoval je vstal, se mi približal in mi čestital. Ko tako ugibava, kako bi potegnila merjasca iz vode, se nama približa gospodar. Takoj je opazil mrtvega prašiča v vodi in se pričel s stiskanjem roke zahvaljevati,

češ rešil si mi družino od lakote, kajti te zveri se ne bi prej rešili, dokler ne bi zadnji riž zginil v njenem rilcu. Ko mu Pavel omeni, da bo treba žival potegniti iz vode odvrne, da je to njegova stvar in zjutraj bo prašič na dvorišču karavan-seraja.

Sedaj šele, ko je napetost v meni popustila sem občutil, kako me obraz srbi in peče. Zato sem pohitel z Uzbekom domov, da si izmijemo nevšečni kolomaz, ki me je pa prav izvrstno obvaroval pred komarji. Mnogo loncev vroče vode je bilo potreba, preden se je zopet pokazala bela koža na obrazu. Ko smo drugo jutro sedeli na dvorišču za samovarom, so se odprla dvoriščna vrata in voz z ubitim merjascem, obkrožen od nekaj konjenikov se nam je prikazal.

Štirje možje so imeli kar dovolj posla, da so raztovorili merjasca. Pri dnevni svetlobi sem šele opazil kakega orjaka sem ponoči uplenil. Nismo ga tehtali, ker ni bilo pri rokah primerne tehtnice, vendar smo bili vsi mnenja, da tehta najmanj 600 do 650 ruskih funtov, kar bi bilo 240 do 250 kg. Ogromna čekana sta štrlela iz odprtega rilca. Desni čekan je bil zelo poškodovan in zato krajši. Koža je bila manj vredna, ker je imela mnogo zarastlin od mnogih življenjskih bojov. Ko sem pa pregledal ščetine na hrbtu, sem razumel, zakaj je prvi strel zadel previsoko. Ta starina je imel tako dolge in goste ščetine, da je bila nabreklost na hrbtu že podobna grbi. Pozneje sem ugotovil, da so bile najdaljše ščetine trde kakor žica, do 24 cm dolge.

Moja domneva o zadetkih je bila pravilna. Prva krogla je poškodovala hrbtenico, a druga je prebila lobanjo dva centimetra pod ušesno odprtino.

Spominjam se, ko smo kot slušatelji dunajske gozdarske fakultete imeli skupen izlet na posestva grofa Černina na Češko, da sem v njegovem gradu, ki je hranil lovske trofeje 18. in 19. stoletja, videl na steni merjaščevo glavo, podobno orjaku iz Džarkenta.

Če sem bil jaz nad vse zadovoljen s svojim plenom je bil pa Amirov še bolj vesel darila, ki sem ga prejel od Uzbeka za izkazano mu uslugo. Prinesel mi je v dar šesttedenskega jančka, ki ga je Amirov po navodilih gospodinje karavan-seraja, po rodu Dunganske, spremenil v prav okusni »bišbarmak«.

Drugi dan smo bili že v Horgosu. Po izvršitvi trgovskih poslov sem se po treh dneh zopet vrnil v Džarkent.

Tu me je sprejel Surkov z novico, da so mu kmetje z okolice javili o divji svinji s sedmimi mladiči.

Videl sem, koliko mu je na tem, da se zavzamem za ta lov in sicer zato, ker je meso merjasca prav ugodno zamenjal pri kozakih in ruskih priseljencih za moko in krompir.

Ker je bil trgovski posel končan in so se vozovi z blagom počasi pomikali proti Vjerne-mu, kjer naj bi bil obračun, sem imel dan ali dva časa in ker to počasno karavano voz lahko dohitim, sem se odločil, da poskusim na to prašičjo družino.

Zjutraj rano smo bili že pri kmetu, 10 km od Džarkenta. Ogledali smo si nasade lubenic in dinj, kjer so divji prašiči napravili res občutno škodo. Kmet, ki nas je spremlal, nam je pravil, da se prašiči javljajo vedno pod noč iz močvirnatih goščav v sosesčini. Do sedaj da so bili še vsak večer v nasadih, čeprav so jih stalno preganjali z ognjem. Ker so pa bili nasadi precej obsežni, nisem vedel kako naj zastavim. Povsod smo naleteli na znatno škodo. Ker je pa imel Pavle s seboj tudi svojo znamenito puško »kanon«, sem se odločil, da narediva svoje čakališče kar na sredi vsega nasada. Velel sem prinesiti nekaj več trsja, da sem s kope imel potreben razgled. Z večerom da prideva sem čakati. Pri kmetu smo se primerno namazali s kolomazom, ker so komarji že pri dnevu krepko pritiskali. Ko se je pričelo temniti, sva s Surkovim šla na čakališče. Vidnost ni bila tako dobra kakor na riževi plantaži. Sedela sva precej dolgo preden sva zaslišala značilno žvečenje ščetinarjev. Zdelo se mi je pa, da prihaja to od zadaj. Tedaj mi šepne Pavel, naj se obrnem. Pri obračanju sem moral napraviti šum in naenkrat je pred nama vse utihnilo. No, pa ne dolgo. Skoraj sem lahko med listjem lubenic ugotovil temno premikajočo se gmoto, ki se je počasi oddaljevala. Nisem utegnil, da bi dolgo premišljeval, ker se je razdalja do živali vsak trenutek večala. Ko sem dobil cilj dobro na muho, sem sprožil v sredino gmote. Zdelo se mi je, da je žival padla, se nato takoj pobrala in že v temi zginila. Isto je opazil Pavle. Kaj sedaj? Najprej sva si prižgala cigareto. Pa mi ni dišala, ker sem s cigareto v ustih imel bolj okus po kolomazu kakor po tobaku. Vstala sva in šla počasi na nastrel. Ničesar nisva našla. Svetloba je bila preslaba. Da kaj ne zabriševa, sva se raje umaknila in se napotila proti kmetiji. Prej sva še s šopom trsja zaznamovala mesto nastrela.

Le zakaj nisem vzel s seboj svojega psička, mi je potožil Pavle. Dokazal sem mu, da bova zjutraj pri dnevni svetlobi že ugotovila, če je kaj zadeto, a se vendar ni pomiril.

Ko sva bila že na dvorišču kmetije, se je obrnil k meni s prošnjo, naj mu dam konja, da gre takoj po psa in jo je s konjem z mesta mahnil ponj.

Na kmetiji so me pogostili s čajem in blinami. Ker je bila ura že skoraj polnoči, sem legel pri peči na klop in takoj zaspal.

Ni se še dobro zdanilo, ko je bil Pavel s svojim lepotcem že pripravljen. Tedaj sem šele

opazil, da si mož ni niti utegnil odstraniti kolomaza z obraza, tako se mu je mudilo. Ko smo spešili proti nastrelu, se je medtem popolnoma zdanilo in že od daleč smo opazili kvišku štrleč šop trsja na nastrelu. Tu sem takoj opazil jasen tir prašičjih parkljev. Nisem pa mogel ugotoviti ne krvi ne ščetin. Ravno tako ni bilo sledu o mladičih. Ko je nato Pavle djāl Žučko na sled, je ta takoj potegnila in sledili smo ji. Že po kakih 20 korakih sem našel na listju lubenice prvo kri. Krvni sled je postajal vse močnejši in obilnejši. Ko sem naletel na večji madež krvi in sem si ga natančneje ogledal, sem z gotovostjo spoznal, da je žival zadeta v mehko, ker je bil krvni zgostek svetlo vodene barve, pomešan z zelenkastim blatnim sokom. Prepričan sem bil, da prej ali slej najdemo ranjeno žival. Krvni sled je postajal tako močen in pogost, da bi ga lahko sledili tudi brez psa. Po 200 korakih se je pes nenadoma ustavil. Ko sem se približal mali goščavi, sem našel prvo, a prazno ležišče ranjene svinje. Na ležišču je bilo toliko krvi, da sem se čudil, kako se je žival sploh še dvignila. V tem ležišču sem na tleh, premočenih od krvi, opazil tudi prvi sled mladičev, ki so sledili ranjeni materi. Šli smo dalje po krvnem sledu in po vijugastem tiru ranjene živali sem spoznal, da se odmika z zadnjimi močmi. Žučka se je naju krepko držala iz česar sem sklepal, da ranjena žival ni več daleč. Z napeto puško sem se bližal mali goščavi, stopil še nekaj korakov in iz goščave je skočil prvi pujsek. Pavel za menoj, ga je takoj pogodil. Takoj nato je skočil drugi mladič, le da Pavel s svojim kanonom še ni bil nared. Svojega strela nisem tvegäl, ker sem bil pripravljen, da ranjena svinja morda še lahko napade. V tem je Pavle že drugič streljal in prevrnil tretjega pujsa. Še nekaj korakov in pred menoj je ležala mrtva svinja. Ko sem videl rano in pogledal razdaljo od nastrela do ležišča, sem se začudil, kako je mogla žival bežati še skoraj 500 korakov daleč.

Pri mrtvi svinji sem pustil Pavleta, ker sem videl, kako skrbno se ozira, da bi ja ne zamudil tudi zadnjega mladiča. Vrnil sem se na kmetijo in sporočil o plenu. Takoj so napregli voz in z vozom se je skoraj vsa družina odpravila po plen. Ko so se vrnili sem zvedel, da je Pavle res pogodil še poslednjega pujsa. Vsega torej tri. Naknadno sem pa tudi zvedel, da je imel Pavle precej resen pomenek s kmetom o štirih mladičih, o katerih je kmet prej govoril. Razgovor je končala vrečica pšenične moke, ki jo je kmet podaril Pavletu v zameno za štiri pujse.

Ko smo nato natovorili svinjo, tri mladiče, Žučko, vrečko moke, Pavleta in mene ter se poslovili od prijaznega kmeta, smo bili kmalu zopet v Džarkentu.

Med mojo odsotnostjo je Amirov sprejemäl obiske, na katere so mnogi prišli s prošnjo, da naj pride gospod na lov na divje prašiče. Bili so celo pripravljeni plačati za odstrel teh škodljivcev. Toda moj prosti čas je potekel.

Vozovi s kožami so že prešli Džarkent v smeri proti Wjernemu in hiteti sem moral, da jih pred Wjernim še ujamem. Ta dan sem dal še počitka sebi in konjem in odredil, da drugi dan zarana odrinemo na potovanje domov.

Ko danes končavam zapis mojih spominov na lov na divje prašiče v dolini reke Ilji, moram pripomniti, da se je vse to dogajalo pred približno 40 leti. Takrat je bil divji prašič v teh krajih povsod doma in v gosteje poseljenih krajih občuten škodljiviec kmetu. Pravi raj za lovce na divje prašiče pa je bil spodnji tok reke Ilji, zlasti delta te reke ob samem izlivu v Balhaško jezero. Po pripovedovanju starih lovcev iz mesta Wjerni so v letih revolucije, ko je bilo vprašanje prehrane vedno bolj pereče, prihajali od vsepovsod ne samo lovci, marveč na splošno sestradani ljudje v kraje spodnjega toka reke Ilji, predvsem pa v delto ter so masovno pobijali divje prašiče. Ne redko je en sam lovec uplenil dnevno 8—10 divjih prašičev. Resda v teh krajih prašiči niso delali prebivalstvu nobene škode že zato ne, ker v teh močvirjih ni bilo nikogar. Prašiči pa so se preživljali zgolj z raznimi vodnimi rastlinami in takoimenovanim kameljim osatom. Najraje pa žive divji prašiči na mnogih otokih te delte. Le pozimi, ko je vse okovano v led, se presele nekoliko više.

To je bilo tedaj, ko sem jaz potoval po teh krajih. Danes je divji prašič pod zaščito in potrebno je posebno dovoljenje za odstrel.

Poslednji večer preden smo odpotovali iz Džarkenta, smo kakor vedno sedeli pri ognju na dvorišču karavan-seraja in uslužni Pavel nam je pripravljäl večerjo s fazani. Bil je zamišljen in ne posebno dobre volje. Ko sem ga povprašäl, kaj ima na srcu, mi je priznal, da ga skrbi prihodnost. Takoj sem ga razumel. Vračäl sem se domov. Moje rezerve smodnika in netilk mi bodo razen nekaj malega skoraj odveč, kajti v Moskvi pod roko dobiš še vedno vse. Zato sem se odločil, da podarim Pavletu, ki mi je pripomogel do tako bogatih lovskih doživetij, vso zalogo lovskih potrebščin. Ko je to zvedel in še, ko je videl kako bogata je bila ta zaloga, se je njegovo razpoloženje na mah spremenilo. Že samo meso divjih prašičev, ki ga je nasolil, bo znatno olajšalo dolgo zimo. Sedaj pa, ko je imel na voljo tako obilno zalogo smodnika in netilk, ni imel nobene skrbi več. Vesel sem bil, da sem omilil revščino tega res dostojnega in poštenega učitelja.

Zjutraj, ko smo že sedeli v vozu, se je Pavle ponovno pojavil in se še enkrat zahvalil za vso

prijetnost, ki jo je z nami užival ves čas našega bivanja v Džarkentu.

Ko sem se dve leti kasneje na svoji poti na Kitajsko ustavil v Džarkentu, je bila moja prva misel, da se zopet vidim s Pavletom. Gospodarja karavan-seraja, ki se me je še dobro spominjal, sem poprosil, naj pošlje po Surkova. Žal ne bo nič pravi, pozimi smo ga pokopali.

Zadnje mesece je živel še bolj za sebe kakor navadno in se ogibal vsake družbe. Pripovedoval je stalno, da namerava zapustiti Džarkent in da sprejme nekje službo občinskega tajnika.

Siromak ni dočakal ne nove šole in tudi službe občinskega tajnika ni prevzel. Pegasti legar, zvesti spremljevalec lakote ga je pobral.

Srečko Lapaine

IZ LOVSKE ORGANIZACIJE

PRAVILNIK

o včlanjevanju v lovske društvene organizacije gospodarskih organizacij, ustanov in podjetij, ki se bavijo z lovsko delavnostjo in ki ga je izdal Upravni odbor Glavne lovske zveze FLRJ na podlagi 5. in 7. člena Pravil GLZ FLRJ, ter sprejel Upravni odbor GLZ FLRJ na seji 1. februarja 1962 v Beogradu:

1. člen — Z namenom uspešnejšega razvoja lovstva in razvoja medsebojnega sodelovanja — vsklajevanja, zedinjevanja in pravilne izvedbe akcij in nalog v lovstvu — gospodarske organizacije, ustanove in podjetja, ki se bavijo z lovsko delavnostjo, lahko postanejo člani lovskih društvenih organizacij, pod pogojem, da sprejmejo dolžnosti in pravice, ki izvirajo iz tega pravilnika, kakor tudi dolžnosti in pravice, vsebovane v pozitivnih predpisih, ki se nanašajo na gojitev in zaščito divjadi.

2. člen — Odločbo o sprejemu v članstvo organizacij iz prvega člena, izda izvršni odbor tiste lovske društvene organizacije.

3. člen — Gospodarske organizacije, ustanove in podjetja, ki se bavijo z lovsko delavnostjo zgolj na področju ene občine, se včlanijo v lovsko organizacijo tiste občine. Podjetja, ustanove in organizacije, katerih delovanje se razteza na več občin v enem okraju, se včlanijo v tisto okrajno lovsko zvezo, medtem pa se tiste, ki imajo svoje obrate na več krajih ali na področju več okrajev na teritoriju avtonomne enote ali ene ljudske republike, včlanijo v lovsko organizacijo tiste avtonomne enote, oziroma v lovsko zvezo svoje ljudske republike. Organizacije pa, katerih delovanje se razteza na področje dveh ali več republik, se včlanijo v Glavno lovsko zvezo FLRJ.

4. člen — Gospodarske organizacije, ustanove in podjetja, ki se bavijo z lovsko delavnostjo so dolžne, da z lovsкими organizacijami, kjer so včlanjene, sodelu-

jejo pri napredku lovstva in da po možnosti čim bolj vsklajujejo plane za razvoj lovske, poljedelske, gozdarske in lovsko-raziskovalne aktivnosti z interesi lovstva na področju, ki ga zajema njihova delavnost.

5. člen — Obrati posameznih gospodarskih organizacij, kolikor niso pravna telesa, pa so njihove matične organizacije člani lovskih društvenih organizacij, dolžne so, da sodelujejo s tistimi lovsкими društvenimi organizacijami, na katerih terenu se nahajajo in delajo.

6. člen — Gospodarske organizacije, ustanove in podjetja, ki postanejo člani lovskih društvenih organizacij, so obvezni, da plačujejo članarino organizacijam, katerih člani so.

7. člen — Včlanjene gospodarske organizacije, ustanove in podjetja plačajo članarino, ki jo določi lovska organizacija, v kateri so včlanjeni.

Lovska organizacija določa članarino po sprednjem stavku — na seji svojega upravnega odbora.

8. člen — Organizacije imajo po 7. členu tega Pravilnika pravico, da njihovi zastopniki volijo in so voljeni v organe lovske organizacije.

9. člen — Organizacije imajo po sprednjem členu pravico, da pošljejo na zборе lovskih društvenih organizacij, v katerih so včlanjeni, svoje delegate s polnopravnim statusom ostalih delegatov, ki se udeležujejo teh zborov.

10. člen — Organizacije, ki se po 7. čl. bavijo z raziskovalnim delom v lovstvu, so na zboru zastopane s po enim delegatom, ostale organizacije pa po številčnem stanju kolektiva in sicer: do 100 članov z enim delegatom, čez 100 članov pa z 2 delegatoma.

11. člen — Članarina se plačuje najdlje do konca junija vsakega leta.

12. člen — Interese organizacij, po 7. čl. zastopajo pri lovski društveni organizaciji in pri ostalih organih, njihovi zastopniki.

Končne določbe

13. člen — Vse spore, nastale na eni strani med organizacijami, ustanovami in podjetji, ki se bavijo z lovsko dejavnostjo na področju ene republike in lovsкими društvenimi organizacijami na drugi strani, rešujejo po pravilu višje lovske društvene organizacije, sporazumno z zastopniki včlanjene organizacije; spore pa, ki bi nastali med organizacijami, včlanjenimi v Glavno lovsko zvezo FLRJ, rešuje Glavna lovska zveza FLRJ, sporazumno z zastopniki takih organizacij.

14. člen — Za tolmačenje predpisov tega Pravilnika, pristojna je Glavna lovska zveza FLRJ.

Za tolmačenje pozitivnih predpisov, ki se nanašajo na lovstvo, pristojen je organ, ki je izdal te predpise.

15. člen — Ta pravilnik vstopa v veljavo, ko ga sprejme Upravni odbor Glavne lovske zveze FLRJ.

NEENAKOMERNA DEBELINA ŠIBER

Nova prodajalna Lovske zadruge v Novem Sadu je prejela večjo količino šiber iz Mežice, tovarniško pakirane v lesenih sodčkih. Ravno sem prišel v prodajalno, ko so odpirali sodčke, pa me je poslovodja opozoril na neenakomerno debelino šiber v vseh sodčkih. Zgrabil sem pest šiber in jih iz vsakega sodčka na plošči pazljivo pregledal. Ugotovil sem tole: V sodčku z označbo »12« so mešane šibre št. 14, 13, 12, 11 in celo 10. V sodčku označenem s št. »8« so šibre debeline od 6 do 10. Podobno je v sodčkih z označbo št. »6« in »4«.

Medtem to ni prvi primer, da se na trgu pojavljajo mešane šibre. To se ponavlja že več let in je postala praksa tovarne, ki jih izdeluje. Nekoč so bile šibre iz Mežice znane kot ene izmed najboljših v svetu tako po kvaliteti kakor po maksimalni enakomernosti pravilne oblike in de-

beline za vsako številko. Pod oznacbo »angleške« trde šibre so bile pakirane v vrečkah po 10 kg, na katerih je stalo »Chilet Choot« (trde šibre), a njih debelina navedena v milimetrih — ter so bile izvažane na vse kontinente.

Lovci so zelo nezadovoljni s sedanji mešanici šibrami in upravičeno se sprašujejo, zakaj je tovarna v Mežici toliko poslabšala kvaliteto izdelavi šiber glede na enakomernost v debelini. Odgovor je jasen. Tovarna ne opravlja skrbno potrebnih del pri sortiranju debeline izdelanih šiber, ko jih spušča skozi ustrezna rešeta za vsako številko posebej. Tisti, ki v tovarni opravljajo ta dela, vsekakor mislijo, da ni ravno potrebno, da so šibre enakomerno debele. Med tem je dognano, da mešane šibre dajejo slab raztros in občutno povečano razpršitev snopa tako v širino, ker debelejša zrna razprše drobne, kakor tudi v dolžino, ker drobnim šibram hitreje upada hitrost kakor debelim, kar vse kvarno vpliva na dober učinek naboja pri strelu na divjad.

Tovarniško laboriranje municije na specialnih strojih si je s tako mešanici šibrami nemogoče misliti. Pri streljanju na glinaste golobe s temi šibrami št. 12, ki je v tem pogledu najslabša, se ne morejo dosegati taki uspehi, ki se normalno s šibrami št. 12, izenačene debeline ob istih pogojih streljanja. Zaradi tega se udeleženci tekmovanj pri streljanju na glinaste golobe upravičeno pritožujejo.

Komisija tovarne »Crvena zastava« pri preskušanju gostote in pravilnosti raztrosa izdelanih šibrenic, s streljanjem s temi šibrami št. 12 v specialne tarče, na katerih je treba ugotoviti kvaliteto raztrosa in procent zrn, vrženih v krog s premerom 75 cm in s štetjem zadetkov, ni v stanju, da dobi natančne podatke. O tem sem se osebno prepričal, ko sem se udeležil nekolikokrat preskušanju pušk kot član komisije.

Namen te moje javne kritike na slabo kvaliteto šiber je, da tovarna ukrene vse potrebno, da se kvaliteta šiber, zlasti št. 12 glede enakomernosti in njih debeline čimprej izboljša.

Ljubiša Ivković, Beograd

Prijetno praznovanje dneva borcev

Četrty julij — Dan borcev je hkrati občinski praznik občine Dravograd. Na ta dan 1941 je

okupator izvedel prve aretacije zavednih slovenskih rodoljubov iz Mislinjske, Mežiške in Dravske doline in jih prepeljal v gestapovsko mučilnico v Dravogradu.

Med zaključnimi prireditvami na sam 4. julij je bilo množično zborovanje v središču Dravograda, ki se je začelo z mogočno povorko, katere so se udeležila vsa pomembnejša društva in organizacije.

Na pobudo LD Dravograd, kateri sta se v pohvalnem številu odzvali lovski družini Bukovje in Libeliče, je bil vključen v verigo povorke izrazit člen — lovci tega območja. Po končanem množičnem zborovanju je bilo na nogometnem igrišču meddružinsko tekmovanje v streljanju na glinaste golobe. To je bila ena najbolj obiskanih prireditev v dneh občinskega praznovanja, saj je pretežni del velike množice zavil za vihrajočim lovskim praporom na zanimivo lovsko prireditev.

Tekma je bila odlično izvedena pod vodstvom tajnika LD Dravograd, tovariša Miloša Juvana, ki je spretno vodil vse priprave in treninge ter nam je ob pomoči še nekaterih požrtvovalnih tovarišev pripravil prijetno srečanje, ki nam bo ostalo še dolgo v spominu.

Po končanem tekmovanju smo se zbrali sodelujoči člani vseh treh družin v lovski sobi pri Hartenbergerju na Meži, kjer se je po zakuski, zaliti s pristno vinsko kapljico, razvilo živahno lovsko razpoloženje, ki se je zrcalilo na slehernem lovčevem licu. Težko priborjeni pokal, ki ga je osvojila ekipa LD Bukovje, je romal s svojo žlahtno vsebino po omizju in blažil žejo posušenih grl.

Podobna srečanja so prav koristna za zbližanja in krepitev dobrih sosedskih odnosov med družinami, povdarjajo pa tudi

aktivnost in delavnost lovske organizacije, zato ni podcenjevati njihovega pomena.

Viktor Čeh

Meje

Vsaka družina ima natančno določene meje svojega lovišča. Vendar ponekod še menijo, da so meje kitajski zid, čez katerega ni poti in ne sveta. Zato večkrat nastajajo spori zaradi prekoračenja meje, zlasti ob zasledovanju ranjene divjadi. Vsi taki spori bi lahko izostali, če bi lovci zadostno poznali predpise lovskega zakona in spoštovali dobre lovske običaje. Namesto, da bi se sosednje družine tovariško pogovorile o sodelovanju in medsebojnem podpiranju, stopijo za kitajski zid in se grede »Z našega grada dol«. Temu so mnogo krive družine, ki na sestankih in s predavanji ne skrbijo za izobrazbo in znanje svojih članov v lovskih zadevah, poznanju lovskega zakona, pravilnika in poslovnika družine ter za poznanja in spoštovanja dobrih lovskih običajev. Še vedno gledajo preozko, le do svojega kitajskega zidu in pozabljajo, da je lov v socialističnem duhu vzeti kompleksno kot celoto, ki jo pa zaradi razsežnosti ne moremo upravljati z enega mesta. Z lovskimi okoliši (bazeni) smo jeli rušiti ta mejni zid, ki naj lovske kolektive družin ne razdvaja. Morebiti zaenkrat dajejo v tej smeri področne lovske zveze premalo pobude, čeprav, mislim, je to ena glavnih njihovih nalog poleg lovskega izobraževanja. Saj nekatere družine še močno zaostajajo za povprečjem. Napredek je pa mogoč le s prosvetljenimi, lovsko izobraženimi lovci ter z dovolj vsestranske dobre volje.

Matija Kafol, LD Turjak

Objava obračuna 1960/61 in proračuna 1961/62 za glasilo Lovske zveze Slovenije — LOVEC — sprejeta na občnem zboru LZS 18. nov. 1961 pod »Izdatki«, postavka III. Tisk — v smislu Zakona o tisku in o drugih oblikah informacij — prvo poglavje, 2. 33. člen (Ur. l. FLRJ, št. 45/60.

III. Tisk	Realizacija proračuna 1960—1961 din	Proračun 1961—1962 din
1. plača urednika z družb. prispevki	553 401	900 000
2. tisk, ekspedicija LOVCA	3 759 214	4 320 000
3. klišeji	316 289	420 000
4. avtorski honorarji	584 106	1 000 000
5. tiskovni papir, karton	2 730 857	3 200 000
Skupaj	7 943 867	9 200 000

Zbor lovcev in ribičev je v proslavo 10-letnice RD Vevče, 17. junija 1962, med drugim priredil nogometno tekmo med člani LD Polje, Laze, Dobrunje in RD Vevče, s 4:0 za lovce, ki so si priborili prehodni pokal. Za gostitev čim tesnejšega tovarništva, bodo take tekme vsako leto.

Foto S. Lenarčič

Naša lovška kočica, ki smo jo z lastnim delom in trudom zgradili na »Pragu« v Gorjancih, stoji na kraju, kjer je bil pred 20 leti ustanovljen Gorjanski bataljon in je bil njegov prvi komandant sedanjí naš član tov. Čort. O teh časih nam mnogo pripoveduje član tega bataljona, Martin. Obiščite ta prelepi kotiček in pozdravljeni na Pragu!

Lovci LD Šentjernej

Opozorilo sodelavcem! Da bi vam mogli izplačati honorarje, nam javite številko vašega žiro računa. Če vam tega ni treba, nam pošljite **izjavo**:

Podpisani ... poklic ... v službi pri ... (upokojenec), biva-joč v ..., izjavljam, da nisem dolžan imeti žiro računa, ker moji honorarni dohodki ne dosegajo za to določene višine.

Podpis

Kraj, datum

JUBILANT

Peter Pavlovič, 75-letnik, član LD Cerklje, 36 let lovec, lovski čuvaj, izšolal je mnogo lovskih psov, še vedno aktiven lovec.

Požrtvovalnemu in družabnemu jubilanu ter lovskemu tovarišu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

Lovci LD Cerklje

Izključitev. Ivan Špindler, stanujoč v Zg. Ščavnici št. 166, je bil izključen iz LD Zg. Ščavnica v Slovenskih goricah, po potrditvi družinskega sklepa z odločbo LZ Maribor št. Disc. 7/62 z dne 2. aprila 1962.

UMRLI SO:

Metod Tomc, član in tajnik LD Dobrunje, rejec psov brakov, star 36 let, je, vračajoč se s kolesom z lova, zaradi nepazljivosti avtomobilskega vozača, skoraj pred svojim domom, žalostno preminul.

Vinko Pšeničnik, član LD Pernica, lovski čuvaj s 4 srebrnimi in 2 bronastimi značkami, 32 let zgleden lovec, je v 55 letu podlegel zavrtni bolezni.

Leopold Knapfelj, dolgo let član LD Metlika, star 73 let.

Franc Polanc, član LD Trnovski gozd, 38 let.